

Zəfərdən yeni yüksəlişə

İlham Əliyevin iqtisadi inkişaf siyasəti dövlətimizin qarşısında dayanan məqsədləri layiqincə təmin edir

2022-ci ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirədə Prezident İlham Əliyevin açıqladığı iqtisadi göstəricilər Azərbaycan iqtisadiyyatında yenidən vüsət alan inkişaf proseslərinin növbəti təsdiqi oldu. İlk üç ayda ümumi daxili məhsulda 6,8 faiz, qeyri-neft iqtisadiyyatının 10 faizdən çox, sənaye istehsalı sahəsində 4 faiz artımın olması göstərir ki, Azərbaycan pandemiyanın yaratdığı çətinliklər dövrünü artıq geridə qoyub, həyata keçirilən iqtisadi islahatlar hər hesabat dövründə daha böyük uğurlarla ələmətdar olur.

İlham Əliyev Şahbaz Şərifə təbrik etdi

Pakistan İslam Respublikasının Baş naziri zati-aliləri cənab Şahbaz Şərifə

Hörmətli cənab Baş nazir!
Pakistan İslam Respublikasının Baş naziri vəzifəsinə seçilməyiniz münasibətilə Sizi səmimi-qəlbən təbrik edirəm. Möhkəm dostluq və qardaşlıq, strateji tərəfdaşlıq səviyyəsində olan Azərbaycan-Pakistan əlaqələrinin bugünkü səviyyəsi məmnunluq doğurur. İnanıram ki, ikitərəfli və çoxtərəfli qaydada əməkdaşlığımız xalqlarımızın mənafələrinə uyğun olaraq bundan sonra da inkişaf edəcək və genişləndəcəkdir.

Sizə cəsarət, xoşbəxtlik, qardaş Pakistan İslam Respublikasının rifahı naminə məsul fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayıram.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 14 aprel 2022-ci il

Albaniya Azərbaycanı hər zaman dəstəkləyir və buna davam edəcək

Aprelin 14-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Albaniyanın Baş naziri Edi Rama ilə təkbətək görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev Baş nazir Edi Ramanı qarşıladı. Sonra birgə foto çəkdirildi. Albaniyanın Baş nazirini salamlayan Prezident **İlham ƏLİYEV** dedi:

- Cənab Baş nazir, Azərbaycana xoş gəlmisiniz, sizi Azərbaycanda görməyimə çox şadam. Bu, bir-birimizi görmək və gündəliyimizdə duran bir çox vacib məsələləri müzakirə etmək üçün olduqca yaxşı fürsətdir. Sizin səfəriniz ölkələrimiz arasında siyasi dialoqun yüksək səviyyəsini bir da-

hə nümayiş etdirir. Biz dəfələrlə görüşmüşük, bir çox hallarda telefon əlaqəsi yaradırdıq. Eyni zamanda, beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində də bir-birimizi görmək imkanından hər zaman istifadə edirik.

Əminəm ki, bu səfər ikitərəfli əlaqələrimizə yeni təkən verəcəkdir. Biz regional inkişaf və dünyanın gündəliyində olan başlıca məsələləri müzakirə edəcəyik. İkitərəfli münasibətlərimizə gəldikdə, mən

məlumatla tanış oldum və əlbəttə ki, biz ticarət dövriyyəminin artırılması üzərində çalışmalıyıq. Rəqəm olduqca kiçikdir, lakin hesab edirəm ki, burada artım potensialı var və biz bunu bu gün müzakirə edəcəyik.

Əlbəttə, enerji sektorunda əməkdaşlığımız haqqında da danışacağıq. Bir ildən artıq müddətdir ki, Azərbaycan Avropaya təbii qazın ixracatına çevrilib və Albaniya hər zaman bu təşəbbüsü dəstəkləyib. Ölkəmizin yüksək səviyyəli nümayəndələri "Cənub qaz dəhlizi" Məşvərət Şurasının iclaslarında hər zaman iştirak ediblər və həmin layihənin icrasına öz böyük töhfələrini veriblər. Yəni, biz bu tarixi layihəni icra etmiş ölkələrdən ibarət olan komandadayıq.

ABŞ Dövlət Departamenti Ermənistanı azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmədə ittiham etdi

Vətən müharibəsindən sonra işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızın durumuna dünya şahidlik etdi. 30 il ərzində daşı-daş üzərində qoymayan erməni vandalları şəhərlərimizi, kəndlərimizi, xüsusən də tarixi abidələrimizi yerləyeksən edib, izini itirməyə çalışıblar. Xarici ölkələrdən gəlmiş yüzlərlə ekspert, jurnalist, siyasətçilər də bu prosesin canlı şahidi olublar.

Bu azmış kimi, azad edilən torpaqlarımızda quruculuq işləri başlayandan sonra aşkarlanan kütləvi məzarlıqlar isə əsl erməni vandallığını bir daha dünyaya nümayiş etdirdi. Bu məzarlıqların sayının get-gedə artması isə onu göstərdi ki, ermənilər tarix boyu azərbaycanlılara qarşı yüzlərlə etnik təmizləmə əməliyyatı həyata keçiriblər. Ermənistan soyqırım və mədəni irsi məhv etmək siyasətini həyata keçirməklə bu ərazilərin tarixi və özəli sakinləri olan azərbaycanlıların bütün yaddaşının, tarixinin və mədəniyyətinin izlərini qəsdən silmək siyasətini aparıb, mədəni irsi talan və məhv ediblər.

Süni qiymət artımı, yoxsa global bazarda böhran

Dünyada ərzaq məhsullarının bahalaşması daxili qiymətlərə də təsirsiz ötürsünür

Azərbaycan xarici investorların böyük maraq göstərdiyi nadir ölkələrdəndir

Xristian dini icmalarının üzvləri Xocavəndin Hünərli və Tuğ kəndlərində ayin icra ediblər

Mədəniyyətdən başlanan intibah

Böhrandan fəlakətə

Qlobal pandemiya və münaqişələr dünyada yoxsulluğu və bərabərsizliyi dərinləşdirir

Azərbaycana giriş üçün COVID-19-a dair PCR testini təqdim etmək tələbi ləğv olunub

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Gürcüstan Hökuməti arasında Azərbaycan Respublikası və Gürcüstan arasında dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələri haqqında" Sazişin təsdiq edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Gürcüstan Hökuməti arasında Azərbaycan Respublikası və Gürcüstan arasında dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələri haqqında"

2021-ci il sentyabrın 29-da Bakı şəhərində imzalanmış Saziş təsdiq edilsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 aprel 2022-ci il

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Gürcüstan Hökuməti arasında standartlaşdırma, metrologiya və uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində əməkdaşlıq haqqında" Sazişin təsdiq edilməsi və "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Gürcüstan Hökuməti arasında standartlaşdırma, metrologiya və sertifikatlaşdırma sahəsində əməkdaşlıq haqqında Sazişin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Qanununun ləğv edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

1. "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Gürcüstan Hökuməti arasında standartlaşdırma, metrologiya və uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində əməkdaşlıq haqqında" 2021-ci il sentyabrın 29-da Bakı şəhərində imzalanmış Saziş təsdiq edilsin.

2. "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Gürcüstan Hökuməti arasında standartlaşdırma, metrologiya və sertifikatlaşdırma sahəsində əməkdaşlıq haqqında Sazişin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının Qanununun ləğv edilməsi haqqında

2021-ci il sentyabrın 29-da Bakı şəhərində imzalanmış Sazişin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 1997-ci il 15 aprel tarixli 268-IQ nömrəli Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997, №5, maddə 367) ləğv edilsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 aprel 2022-ci il

Sahibə QAFAROVA: "Azərbaycan ilə Albaniya arasında ikitərəfli münasibətlər uğurla inkişaf edir"

Aprelin 14-də Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Albaniyanın Baş naziri Edi Ramanın başlıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, qonağı salamlayan parlamentin Sədri bildirib ki, bu səfər Azərbaycan ilə Albaniya arasında yaxın dostluq münasibətlərinin göstəricisidir və ölkələrimizin bütün sahələrdə əlaqələri inkişaf etdirməyə hazır olduğunu sübut edir.

Sahibə Qafarova deyib ki, gələcək illərdə əlaqələr şəbəkəsinin genişləndirilməsi üçün diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 il tamam olur. Azərbaycan və Albaniya dost və tərəfdaş ölkələrdir, ikitərəfli münasibətlərimiz uğurla inkişaf edir. Trans-Adriatik boru kəməri kimi layihələrin həyata keçirilməsi, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı dəstək də bunun bariz sübutudur.

İki ölkənin münasibətlərinin inkişafında yüksək səviyyəli səfərlərin və görüşlərin əhəmiyyətindən danışan Sahibə Qafarova Azərbaycanla Albaniya arasında iqtisadi əlaqələrin genişləndirilməsini, ticarət dövriyyəsinin artırılmasını vacibliyini qeyd edib.

Milli Məclisin Sədri münasibətlərimizin dərinləşməsinə parlamentlərin rolunu vurğulayıb. Sahibə Qafarova deputatlarımızın beynəlxalq parlament təşkilatları çərçivəsində təmsil olunmasından və səmərəli qarşılıqlı fəaliyyət göstərməsindən məmnun olduğunu bildirib, dostluq qruplarının fəaliyyətini təqdir edib.

Söhbət zamanı Milli Məclisin Sədri Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsində qazandıqı böyük qələbə haqqında məlumat verib. Bildirib ki, Azərbaycan Ermənistan tərəfindən 30 ilə yaxın işğal altında saxlanılan 20 faiz ərazisini azad edərək bir sıra beynəlxalq təşkilatların qəbul etdikləri sənədlərlə, o cümlədən BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinin icrasını özü həyata keçirib.

S.Qafarova bildirib ki, Ermənistan ərazilərimizi işğal altında saxladığı müddətdə oradakı bütün maddi-mədəni sərvətlərimizi talan edib, sərvətlərimizi və kəndlərimizi dağıdıb. Hazırda Azərbaycan məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına qayıtması üçün sürətli bərpa işləri aparır.

Milli Məclisin Sədri, eyni zamanda, qeyd edib ki, Azərbaycan xalqı tolerant xalqdır və ölkəmiz multikultural dəyərlərə sadıqdır. Azərbaycan münasibətlərinin normalaşdırılması üçün Ermənistanla 5 maddədən ibarət təkliflər təqdim edib. Artıq qarşı tərəfdən müsbət siqnallar alınmaqdadır. İnanırıq ki, tezliklə iki ölkə arasında sülh müqaviləsi imzalanacaq, regionda davamlı sülh və sabitlik bərqərar olacaq. Biz müharibədən deyil, sülhdən danışmaq istəyirik.

Qonaqpərvər münasibətə görə minnətdarlığını ifadə edən Albaniyanın Baş naziri Edi Rama ölkəsinin Azərbaycan Respublikası ilə münasibətlərin inkişafına böyük önəm verdiyini qeyd edib. O, Azərbaycanın öz ərazilərini işğaldan azad etməsinin Albaniyada müsbət dəyərlandırıldığını diqqətə çatdırıb.

Albaniya nümayəndə heyətinin tərkibinə deputatların da daxil olduğunu deyən qonaq parlamentlər arasında qanunvericilik sahəsində əməkdaşlıq, qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin vacibliyini barədə fikirlərini bölüşüb. Bildirib ki, Albaniya BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü kimi həmişə Azərbaycanı dəstəkləyib.

Baş nazir iki ölkə arasında qarşılıqlı münasibətlərin bundan sonra da inkişaf edəcəyini inamı ifadə edib.

Söhbət zamanı tərəfləri maraqlandıran digər məsələlər barəsində də fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüşdə Milli Məclis Aparatının rəhbəri Səfa Mirzəyev, Albaniya ilə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Etibar Əliyev, Azərbaycanın Yunanıstanda və Albaniyadakı səfiri Anar Hüseynov və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

Azərbaycan Respublikasında Buzovna-Maştağa, Qala və Zirə neft yataqlarının daxil olduğu blokun bərpası və işlənməsi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti ilə "GL International LTD" MMC arasında Risk Xidmət Sazişinin qəbul və təsdiq edilməsi, həyata keçirilməsinə icazə verilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

2021-ci il dekabrın 14-də Azərbaycan Respublikasında Buzovna-Maştağa, Qala və Zirə neft yataqlarının daxil olduğu blokun bərpası və işlənməsi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti ("SOCAR") ilə "GL International LTD" MMC ("GL LTD") arasında Risk Xidmət Sazişi bağlanmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndinə əsasən **qərara alır**:

1. Azərbaycan Respublikasında Buzovna-Maştağa, Qala və Zirə neft yataqlarının daxil olduğu blokun bərpası və işlənməsi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti ilə "GL International LTD" MMC arasında Risk Xidmət Sazişi (bundan sonra - "Saziş") qəbul və təsdiq edilsin, onun həyata keçirilməsinə icazə verilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən Sazişə iştirak edən Podratçıya verilən Azərbaycan Respublikası Hökumətinin təminatı və öhdəlikləri (bundan sonra - "Hökumət təminatı") qəbul edilsin və onların həyata keçirilməsinə icazə verilsin.

3. Sazişin əsas mətninə əlavə edilmiş bir (11) Əlavə (bundan sonra - "Əlavələr") qəbul edilsin və onların həyata keçirilməsinə icazə verilsin.

4. Bu Qanun qüvvəyə mindikdən sonra Saziş, Hökumət təminatı və Əlavələr Qanun olurlar. Sazişə konkret olaraq başqa hallar göstəriləmsə, Saziş, Hökumət təminatı və Əlavələr Sazişin qüvvədə olduğu müddət ərzində bu Sazişə, Hökumət təminatına və Əlavələrə uyğun gəlməyən və ya zidd olan Azərbaycan

Respublikasının hər hansı başqa mövcud və ya qəbul oluna biləcək qanunlarının, fərmanlarının, yaxud inzibati sərəncamlarının (və ya onların hissələrinin) müddəalarından üstün tutulur.

5. Bu Qanun qüvvəyə mindikdən sonra Sazişə nəzərdə tutulan kontrakt sahəsinin istənilən hissəsi barəsində əvvəllər bağlanmış hər hansı saziş, kontrakt və ya bu cür başqa sənədlə verilə bilən bütün digər hüquq və vəzifələr ləğv edilir, habelə bu Qanun qüvvəyə mindikdən sonra Sazişin, Hökumət təminatının və Əlavələrin şərtlərinə müvafiq surətdə və qüvvədə olduğu bütün müddət ərzində Sazişin pay iştirakçılarına kontrakt sahəsində neft-qaz əməliyyatları aparmaq üçün müstəsna hüquq verilir.

6. Bu Qanun qüvvəyə mindikdən sonra Podratçının (və ya onun hüquq varislərinin) Saziş, Hökumət təminatı və Əlavələr üzrə əldə etdiyi hüquqlar və mənaflər Podratçının qabaqcadan razılığı olmadan dəyişdirilə, düzəldilə və ya azaldıla bilməz.

7. Sazişdən irəli gələn hüquq və öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün Podratçıya bütün lazımi lisenziyalar, icazələr, vizalar, başqa səlahiyyətlər və sanksiyalar verilir.

8. Sazişin şərtlərinə uyğun olaraq, Sazişə və ya Əlavələrə hər hansı əlavələr, düzəlişlər, dəyişikliklər yalnız Sazişin Tərəflərinin qarşılıqlı yazılı razılığı ilə edilir.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 aprel 2022-ci il

"Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurası Katibliyinin maliyyə qaydaları haqqında Sazişə üzv dövlətlərin məcburi ödənişlərinin həcmi ilə bağlı Protokol"un təsdiq edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Türk Dövlətləri Təşkilatının Xarici İşlər Nazirləri Şurasının İstanbul şəhərində keçirilmiş 2021-ci il 11 noyabr tarixli iclasında imzalanmış "Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurası Katibli-

yinin maliyyə qaydaları haqqında Sazişə üzv dövlətlərin məcburi ödənişlərinin həcmi ilə bağlı Protokol" təsdiq edilsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 aprel 2022-ci il

Xristian dini icmalarının üzvləri Xocavəndin Hünərli və Tuğ kəndlərində ayin icra ediblər

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən xristian dini icmaları aprelin 14-də işğaldan azad olmuş Xocavənd rayonunun Hünərli və Tuğ kəndlərinə səfər ediblər. Səfər Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı və Mənbəy Dəyərlərin Təbliği Fondunun dəstəyi, "Həyat sözü" xristian dini icmasının təşəbbüsü ilə Pasxa bayramı münasibətilə təşkil olunub.

AZƏRTAC-ın bölgə müxbiri xəbər verir ki, Xocavənd "Həyat sözü", "Azərbaycan Bibliya Cəmiyyəti", "Alov", "Vineyard", "Həyatverici lütf", "Şərqdə ulduz", "Yeni həyat", Alban-udi xristian, Xilaskar Yevangelik-Lüteranlar, "Yeddinci Günün Adven-

tistləri", "Yevangelist Xristian Baptistlərin kilsəsi", Yevangelist Məsihi Baptistlərinin "Aqape" dini icmalarının, eyni zamanda, "Azərbaycan Respublikasında Katolik kilsəsinin Apostol Prefekturası", Rus Provaslav Kilsəsinin Bakı və Azərbaycan Yeparxiyası dini qurumlarının üzvləri, eləcə də bir neçə müsəlman

icması səfər edib. Səfərin məqsədi ölkəmizin mədəni sərəvəti və dəyəri olan dini müxtəliflik, dini konfessiyalararası qarşılıqlı anlaşma, hörmət və dözümlülük, eləcə də bu amilin Vətən müharibəsində Zəfərin əldə edilməsindəki rolu, Azərbaycanca müxtəlif dinlərdə möxsus bayramların maneəsiz qeyd olunması, bu-

nunla bağlı ənənələr, o cümlədən fərqli dinlərin nümayəndələrinin bayramlarda birgə iştirakı ənənələrinin təbliği və təşviq edilməsidir.

Dini icma üzvləri Hünərli və Tuğ kəndlərində qədim alban kilsələrində olub, dini məbədləri ziyarət ediblər. Şəhidlərin ruhuna dualar oxunub, ayinlər icra olunub.

MDB PA komissiyalarının videokonfrans formatında 4 iclası keçirilib

Aprelin 14-də Müstəqil Dövlətlər Birliyi Parlamentlərarası Assambleyasının (MDB PA) komissiyalarının videokonfrans formatında 4 iclası keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a bildirilib ki, iclaslarda təşkilat məsələlərə baxılıb, model qanun və tövsiyə layihələrinin müzakirə olunub. Həmçinin 2021-ci ildə görülmüş işlər təhlil edilərək qurumun növbəti müddət üçün hazırlanan model qanunvericilik işlərinin perspektiv planına təkliflər nəzərdən keçirilib, növbəti iclasların tarixi və ilkin gündəliyi müəyyənləşdirilib.

Əvvəlcə MDB PA-nın Təhlükəsizlik və Yeni Çağırışlara və Təhdidlərə qarşı Mübarizə Sahəsində Qanunvericiliyin Təkmilləşdirilməsi üzrə Birgə Komissiyasının onlayn iclası baş tutub. Birgə Komissiyasının Azərbaycanı təmsil edən üzvləri - Milli Məclis Sədri İlham Əliyev, Gənclər və İdman Komitəsinin sədri Adil Əliyev, Milli Məclisin Müdafiə, Təhlükəsizlik və Korrupsiya ilə Mübarizə Komitəsinin üzvləri Arzu Nağıyev və Aydın Mirzəzadə iştirak ediblər.

İclasda "İctimai təhlükəsizlik haqqında" model qanun layihəsi, "Radioaktiv, kimyəvi zərərli və patogen bioloji agentlərin terror məqsədləri üçün istifadəsinin qarşısının alınması ilə bağlı MDB-yə üzv dövlətlərin qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi üzrə" tövsiyə layihəsi müzakirə olunub, Müstəqil Dövlətlər Birliyinin növbəti müddət üçün hazırlanan model qanunvericilik işlərinin perspektiv planına təkliflər nəzərdən keçirilib, müvafiq qərarlar qəbul edilib və komissiyanın növbəti iclasının tarixi və ilkin gündəliyi müəyyənləşdirilib.

MDB PA-nın Müdafiə və Təhlükəsizlik üzrə Daimi Komissiyasının eyni gündə keçirilən onlayn iclasında Azərbaycan nümayəndə heyətinin tərkibində Milli Məclis Sədri İlham Əliyev və deputatlar Arzu Nağıyev və Aydın Mirzəzadə iştirak ediblər.

MDB PA-nın Müdafiə və Təhlükəsizlik məsələləri üzrə daimi komissiyasının iclasında gündəliyin təsdiqindən sonra təşkilatı məsələyə baxılıb.

Sonra "Milli təhlükəsizlik haqqında", "Fövqəladə operativ xidmətlərin vahid çağırış sistemi haqqında" model qanun layihələrinə baxılıb. "Radioaktiv, kimyəvi zərərli və patogen bioloji agentlərin terror məqsədləri üçün istifadəsinin qarşısının alınması ilə bağlı MDB-yə üzv dövlətlərin qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi üzrə" tövsiyə layihəsi nəzərdən keçirilib, həmçinin 2021-ci ildə görülmüş işlər təhlil edilərək qurumun növbəti müddət üçün hazırlanan model qanunvericilik işlərinin perspektiv planına təkliflər nəzərdən keçirilib, növbəti iclasların tarixi və ilkin gündəliyi müəyyənləşdirilib.

Müstəqil Dövlətlər Birliyi Parlamentlərarası Assambleyasının aprelin 14-də videokonfrans formatında keçirilən sonuncu iclası Həqiqi məsələlər üzrə daimi komissiyasının iclası olub.

İclasda MDB PA-da nümayəndə heyətimizin üzvləri - Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvləri Əminə Ağazadə və Sabir Hacıyev iştirak ediblər.

Əvvəlcə təşkilatı məsələlərə baxılıb. Sonra MDB PA-nın Hüquqi məsələlər üzrə daimi komissiyası yanında Ekspert Şurasının bu il martın 2-də keçirilmiş iclasının yekunları nəzərdən keçirilib.

Daha sonra iclasda bir sıra model qanun layihələrinin müzakirə olunub, komissiyanın 2021-ci ildə fəaliyyətinin yekunları haqqında məlumat dinlənilib.

Toplantıda MDB PA-nın Elm və Təhsil üzrə daimi komissiyasının 2021-ci il üzrə gördüyü işlərin yekunu, Müstəqil Dövlətlər Birliyinin 2023-2025-ci illər üçün hazırlanan model qanunvericilik işlərinin perspektiv planına təkliflər nəzərdən keçirilib və müvafiq qərarlar qəbul edilib.

İclasda Milli Məclisin deputatı Aydın Mirzəzadə "Milli təhlükəsizlik haqqında" model qanun layihəsinin müzakirəsində çıxış edib, fikirlərini səsləndirib. Deputat müzakirə olunan sənəddə milli maraqlar termininin beynəlxalq hüquqa əsasən düstürləndirilməsini təklif edib, regional təhlükəsizliyin prioritetliyi ilə bağlı rəyini bildirib.

Tədbirin yekununda komissiyanın növbəti iclasının tarixi və ilkin gündəliyi müəyyənləşdirilib. Müstəqil Dövlətlər Birliyi Parlamentlərarası Assambleyasının aprelin 14-də videokonfrans formatında keçirilən sonuncu iclası Həqiqi məsələlər üzrə daimi komissiyasının iclası olub.

İclasda MDB PA-da nümayəndə heyətimizin üzvləri - Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvləri Əminə Ağazadə və Sabir Hacıyev iştirak ediblər.

Əvvəlcə təşkilatı məsələlərə baxılıb. Sonra MDB PA-nın Hüquqi məsələlər üzrə daimi komissiyası yanında Ekspert Şurasının bu il martın 2-də keçirilmiş iclasının yekunları nəzərdən keçirilib.

Daha sonra iclasda bir sıra model qanun layihələrinin müzakirə olunub, komissiyanın 2021-ci ildə fəaliyyətinin yekunları haqqında məlumat dinlənilib.

Toplantıda MDB PA-nın Elm və Təhsil üzrə daimi komissiyasının 2021-ci il üzrə gördüyü işlərin yekunu, Müstəqil Dövlətlər Birliyinin 2023-2025-ci illər üçün hazırlanan model qanunvericilik işlərinin perspektiv planına təkliflər nəzərdən keçirilib və müvafiq qərarlar qəbul edilib.

İclasda Milli Məclisin deputatı Aydın Mirzəzadə "Milli təhlükəsizlik haqqında" model qanun layihəsinin müzakirəsində çıxış edib, fikirlərini səsləndirib. Deputat müzakirə olunan sənəddə milli maraqlar termininin beynəlxalq hüquqa əsasən düstürləndirilməsini təklif edib, regional təhlükəsizliyin prioritetliyi ilə bağlı rəyini bildirib.

Tədbirin yekununda komissiyanın növbəti iclasının tarixi və ilkin gündəliyi müəyyənləşdirilib. Müstəqil Dövlətlər Birliyi Parlamentlərarası Assambleyasının aprelin 14-də videokonfrans formatında keçirilən sonuncu iclası Həqiqi məsələlər üzrə daimi komissiyasının iclası olub.

İclasda MDB PA-da nümayəndə heyətimizin üzvləri - Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvləri Əminə Ağazadə və Sabir Hacıyev iştirak ediblər.

Əvvəlcə təşkilatı məsələlərə baxılıb. Sonra MDB PA-nın Hüquqi məsələlər üzrə daimi komissiyası yanında Ekspert Şurasının bu il martın 2-də keçirilmiş iclasının yekunları nəzərdən keçirilib.

Daha sonra iclasda bir sıra model qanun layihələrinin müzakirə olunub, komissiyanın 2021-ci ildə fəaliyyətinin yekunları haqqında məlumat dinlənilib.

Toplantıda MDB PA-nın Elm və Təhsil üzrə daimi komissiyasının 2021-ci il üzrə gördüyü işlərin yekunu, Müstəqil Dövlətlər Birliyinin 2023-2025-ci illər üçün hazırlanan model qanunvericilik işlərinin perspektiv planına təkliflər nəzərdən keçirilib və müvafiq qərarlar qəbul edilib.

Azərbaycan xarici investorların böyük marağ göstərdiyi nadir ölkələrdəndir

Hazırda onları, xüsusilə "yaşıl enerji" layihələrimiz cəlb edir

Azərbaycanda xarici sərmayələrin yüksək səviyyədə qorunması hamıya yaxşı məlumdur. Buna misal olaraq uzun illərdir həyata keçirilən neft-qaz layihələrimizi göstərmək olar. Xarici investorlar yaxşı bilirlər ki, Prezident İlham Əliyevin sözü də imzası qədər qiymətli və dəyərlidir. Ona görə ölkəmizə 10 milyardlarla dollar həcmində xarici sərmayə qoyulub.

Vətən müharibəsindəki qələbəmiz, postmünaqişə dövründə iqtisadiyyatla, ərazilərin bərpası ilə bağlı addımların inamlı atılması, qarşısı qoyulan vəziyyətlərin ardıcılıqla yerinə yetirilməsi, real nəticələrə əsaslanan Azərbaycanın beynəlxalq ictimaiyyətin həm hörmət, həm də marağını artırır. Bunu həyata keçirilən investisiya layihələri də təsdiqləyir. Belə ki, təkcə bu ilin üç ayında iki böyük investisiya layihəsinə start verilib. Bərpəolunan enerji sahəsində iki elektrik stansiyasının təməli qoyulub. Yanvar ayında Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının "ACWA Power" şirkəti tərəfindən inşa ediləcək 240 MVt gücündə "Xızı-Abşeron" Külək-Enerji Stansiyasının tikintisinə başlanıb. Daha sonra - martın 15-də Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkəti ilə "Qaradag" Günəş-Elektrik Stansiyasının bünövrəsi qoyulub. Beləliklə, ümumi gücü 470 meqavat olan bu stansiyalar xarici investorların tərəfindən inşa edilir və gələcək istismara verilməkdədir.

Prezident İlham Əliyev cari ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirədə bunların digər investorlar üçün də önəmli bir məsələ olduğunu demişdir: "Hazırda həm aparılan islahatlar, həm şəffaf-lyq, həm kadrlar islahatları nəticəsində, eyni zamanda İkinci Qarabağ müharibəsindəki qələbəmiz nəticəsində Azərbaycanı çox böyük marağ var. İş görmək, biznes əlaqələri qurmaq müəssisələri kifayət qədər çoxdur. Bu gün dünya miq-

yasında Azərbaycan nadir ölkələrdəndir ki, bu qədər marağı özünə cəlb edə bilər".

İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə genişləndirilən neft-qaz xarici şirkət işi üçün neçə-neçə xarici şirkət iştirak edir və bu istəkdə olanlar da çoxdur. Məsələn, bp şirkəti ilə imzalanmış icra müqaviləsinə əsasən, Cəbrayıl rayonunda 240 meqavat gücündə günəş-elektrik stansiyasının tikintisi nəzərdə tutulur. Hazırda bu istiqamətdə müəyyən təhlillər aparılır.

Günəş-elektrik stansiyası 500 milyon kVt-saata qədər elektrik enerjisi istehsal edə bilər. Yeri gölmüşün qeyd edək ki, bundan əlavə, Gələcəkdə Qarabağ və Şərqi Zəngəzürdə artacaq elektrik enerjisi təminatının qarşılınması üçün digər rayonların ərazisində də bərpəolunan elektrik stansiyalarının tikintisi nəzərdə keçiriləcək.

Ümumiyyətlə, xarici investorlar Azərbaycanın uzunmüddətli, dayanıqlı, ucuz və ekoloji cəhətdən təmiz enerji mənbələri ilə təmin edilməsi prosesinə həvəs və inamla qoşulublar. Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyev işğaldan azad edilmiş ərazilərimizi "yaşıl enerji" zonası elan edib. Bu, 10 min kvadratkilometr ərazidir. Buraya daxil olan bölgələr 7200 meqavat günəş, 2000 meqavat külək enerjisi potensialına malikdir. Ölkəmizin daxili su ehtiyatlarının isə təxminən 25 faizi, yəni ilik 2 milyard 560 milyon kubmetrə qədərdir. Bu ehtiyatlar "yaşıl enerji" zonasının yaradılması istiqamətində müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsi üçün əsas rol oynayır. Prezident İlham Əliyev "yaşıl enerji" zonasını elan edib. Bu, 10 min kvadratkilometr ərazidir. Buraya daxil olan bölgələr 7200 meqavat günəş, 2000 meqavat külək enerjisi potensialına malikdir. Ölkəmizin daxili su ehtiyatlarının isə təxminən 25 faizi, yəni ilik 2 milyard 560 milyon kubmetrə qədərdir. Bu ehtiyatlar "yaşıl enerji" zonasının yaradılması istiqamətində müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsi üçün əsas rol oynayır.

qamətində müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsi üçün əsas rol oynayır.

Dövlət başçısı sözügedən müşavirədə də bu məsələyə toxundu: "Bütövlükdə artıq bu rəqəmi mən səsəndirirdim. Təkcə azad edilmiş torpaqlarda bərpəolunan stansiyaların 9 min meqavatdan çox potensialı var və biz dünyanın aparıcı xarici şirkətlərindən çoxlu təkliflər alırıq. Nəzərə alsaq ki, bizim qonşu ölkələrlə elektrik xətləri mövcuddur və ixrac imkanlarımız genişləndirilib və keçən il elektrik enerjisinin ixracatı 2020-ci ilə nisbətə daha da artıb. Burada doğrudan da həm ölkə üzrə, həm Xəzər dənizini nəzərə almaq şərti ilə çox unikal bir potensial var. Amma mən bu gün azad edilmiş torpaqlarda görülməli işlər haqqında danışıqdan məhz bu məsələni diqqətinizə çatdırmaq istəyirdim. Eyni zamanda Zəngilanın İran üzərindən Naxçıvana və oradan yenə də İranın enerji sistemində və Türkiyəyə elektrik xətlərinin çəkilişi də gündəlikdə duran məsələlərdəndir".

Ümumiyyətlə, azad olunan ərazilərdə elektrik təchizatı ilə bağlı işlər davam etdirilir. Keçən il burada 20 meqavat gücündə 4 su-elektrik stansiyası inşa olunub. Onlardan ikisi Suqovuşanda, biri Laçın rayonunun Gülbəbir kəndində, biri isə Kəlbəcər rayonunda Lev çayı üzərindəndir. Məlumdur ki, erməni vandalları torpaqlarımızı tərk edərkən 30-dan çox elektrik stansiyasını dağıdıb və yandırıb. Keçən

ildən bu stansiyaların bərpasına başlanıb. Bu il də "Azərnerji" 5 stansiyayı bərpa edəcək və onların gücü 27 meqavata bərabər olacaq. Prezident İlham Əliyev qalan stansiyaların bərpasının və sonra işləməsinin sahibkarlar tərəfindən həyata keçirilməsinin məqsəduyğun olduğunu bildirib: "Çünki, əlbəttə, dövlət də bu işi öz üzərinə götürə bilər, ancaq dövlətin digər başqa xərcləri çoxdur - bu, birincisi. İkincisi, bu, sahibkarlar üçün də əlverişli investisiya ola bilər. Nəzərə alsaq ki, azad edilmiş bölgələrdə elektrik xətləri ilə birləşdirilib, ona görə orada istehsal olunacaq enerji ümumi sistemə daxil ediləcək. Mən hesab edirəm ki, sahibkarlar üçün bu, çox cəlbədar ola bilər. Mən bilirəm ki, İqtisadiyyat Nazirliyi və Prezident Administrasiyası bu işlə məşğuldurlar və təkliflər də verildi. Hesab edirəm ki, hər bir stansiya üzrə təkliflər verilsin və bəlkə bu müşavirədən sonra sahibkarlar da bu məlumatı mənəndən eşidib daha da həvəslə olacaqlar. Yaxşı olar ki, bu məsələ ilə maraqlanan sahibkarlar üçün qalan stansiyaların yerləri ilə bağlı xüsusi bir təqdimat keçirilsin, təkcə ermənilər tərəfindən dağıdılmış stansiyalardan söhbət getmir".

Hazırda, xüsusilə Kəlbəcər və Laçın rayonlarında külək-elektrik stansiyalarının tikintisi ilə bağlı xarici şirkətlərdən müraciətlər daxil olur. Xarici şirkətlər üçün bu, əlbəttə, mənfəət götürəcək.

lərinə görə maraqlıdır. Odur ki, öz şirkətlərimiz ya xarici həmkarları ilə birlikdə, ya da ayrılıqda bu işə cəlb olunmalıdır. Potensialdan səmərəli şəkildə istifadə edilə bilər. Bununla həm bərpəolunan enerji mənbələrinin ümumi enerji balansımızdakı payını 30 faizə qədər artırmaq mümkündür. Orada dağların hündürlüyü 3500 metrdir, ağır, çətin şəraitdə, qış aylarında biz bunu bacarırdıq. "Azərnerji"nin müvafiq təklifləri yüksək qiymətə layiqdir. Bu il "Xudafərin" və "Qız qalası" Su-Elektrik stansiyalarının tikintisi ilə bağlı işlər sürətləndirilməlidir. İran İslam Respublikası ilə danışıqlar aparılır və hesab edirik ki, daha da sürətlə aparılmalıdır ki, biz tezliklə burada da razılığa gələk. Çünki bu stansiyaların potensialı çox böyükdür - 240 meqavat gücündədir və bu stansiyalar inşa ediləndən sonra bunun yarısı bizə qatacaq".

Bir sözlə, imkanların həmsəviyyətində səmərəli istifadə etməliyik.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Zəfərdən yeni yüksəlişə

İlham Əliyevin iqtisadi inkişaf siyasəti dövlətimizin qarşısında dayanan məqsədləri layiqincə təmin edir

2022-ci ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirədə Prezident İlham Əliyevin açıqladığı iqtisadi göstəricilər Azərbaycan iqtisadiyyatında yenidən vüsət alan inkişaf proseslərinin növbəti təsdiqi oldu. İlk üç ayda ümumi daxili məhsulda 6,8 faiz, qeyri-neft iqtisadiyyatının 10 faizdən çox, sənaye istehsal sahəsində 4 faiz artımın olması göstərir ki, Azərbaycan pandemiyasının yaratdığı çətinliklər dövrünü dəf edərək, həyata keçirilən iqtisadi islahatlar hər hesabət dövründə daha böyük uğurlarla ələmətdər olur.

İqtisadi aktivlik sürətlənib

Digər istiqamətlərdə də statistik göstəricilər müsbətdir. Belə ki, qeyri-neft sənaye istehsalında 18 faizdən çox artım var. Azərbaycanın xarici ticarət dövriyyəsi 60 faizdən çox, ixracatı isə təxminən iki dəfə artıb. Təkcə qeyri-neft ixracatında 45 faiz artım qeydə alınıb. Respublikamızın xarici dövlət borcu azalıb. Prezident İlham Əliyevin elan etdiyi kimi, keçən ilin aprelinde xarici dövlət borcu ÜDM-in 18 faizini təşkil edib, hazırda isə cəmi 12,5 faizdir. Bir il ərzində xarici borcun təqribən 600 milyon dollardan çox aşağı salınması olduqca mühüm iqtisadi hadisədir. Bu ilin əvvəlindən ötən dövr ərzində Azərbaycanın xarici ticarət saldosu cəmi 5.1 milyard dollar təşkil edib. Bu cür uğurlu iqtisadi göstəriciyə hər dövletdə rast gəlmək mümkün deyil.

Son illərdə global iqtisadiyyatda baş verənlər demək olar ki, bütün dövlətlərin iqtisadiyyatına müxtəlif dərəcədə öz təsirlərini göstərib. Xüsusən koronavirus infeksiyasının yayılması və pandemiyaya çevrilməsi isə demək olar ki, bütün dövlətlərin iqtisadi həyatında hiss olunub. Bunun nəticəsidir ki, son iki ildə dünyanın hər yerində iqtisadi azalma baş verib. Azərbaycan iqtisadiyyatı global iqtisadiyyatla sıx inteqrasiya olunmuş şəraitdə inkişaf etdiyindən dünyada baş verən proseslər təbii ki, respublikamıza da təsirsiz ötüşmədi. Ümumi daxili məhsul istehsalında, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sferalarında əvvəlki illərlə müqayisədə azalmalar özünü büruzə verdi.

Lakin ölkəmizdə həyata keçirilən kompleks tədbirlər, o cümlədən sahibkarlığın inkişafının dəstəklənməsi, peyvəndləmə prosesinin davamlı aparılması tezliklə iqtisadi aktivliyin sürətləndirilməsinə mühüm rol oynadı. Təsədüfi deyil ki, 2021-ci ildə ölkədə əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 5,6 faiz çox ümumi daxili məhsul istehsal olundu. Qeyri-neft iqtisadiyyatı isə 7,2 faiz artdı. O cümlədən sənaye istehsalında 5 faizdən çox artım qeydə alındı. Bu rəqəmlər ondan xəbər verir ki, iqtisadi inkişafı bağlı qarşısı qoyulan vəziyyətlər uğurla yerinə yetirilib.

Azərbaycan öz imkanları hesabına inkişafını təmin edir

Azərbaycanın iqtisadi sferada nail olduğu artımlarla bağlı başqa bir mühüm məqam ondan

ibarətdir ki, respublikamız bütün bu uğurlara müharibədən dərhal sonra nail olub. Dünya təcrübəsi göstərir ki, müharibədən çıxması dövlətlər iqtisadi sahədə dərhal irəliləyi bilmirlər, bunun üçün uzun illər lazım gəlir. Tarixdə müharibədən çıxması bir dövlətin qısa zamanda iqtisadiyyatda artıma nail olmasına hələ rast gəlinməyib.

Azərbaycan isə müharibədən çıxması ölkə kimi nail olduğu iqtisadi artımı ondan xəbər verir ki, respublikamızda münbit iqtisadi mühit var. Eyni zamanda müsbət iqtisadi göstəricilərin Qarabağ və Şərqi Zəngəzürdə aparılan bərpa və yenidənqurma işlərinin fonunda əldə edilməsi bir daha Prezident İlham Əliyevin iqtisadi strategiyasının dövlətimizin qarşısında dayanan məqsədləri layiqincə təmin etdiyini göstərir. Bütövlükdə ötən ilin sosial-iqtisadi yekunları göstərməyi ki, Azərbaycan öz daxili imkanları hesabına qısa zamanda yüksəlişə nail olmağı bacaran dövlətdir.

2022-ci ilin ilk üç ayında qazanılmış iqtisadi nailiyyətlər isə ödənilmiş uğurların davamıdır. İqtisadi yüksəlişə aparılan islahatların - şəffaflaşma, korrupsiya ilə ciddi mübarizə, bürokratik əngəllərin aradan qaldırılması, maliyyə-nizam-intizamın təmin edilməsi, investisiya mühitinin daha da sağlamlaşdırılması, gənc və perspektivli kadrların idarəçiliyə cəlb edilməsi nəticəsidir. Bu ilin növbəti hesabat dövründə də bütövlükdə il ərzində daha böyük iqtisadi uğurlar əldə ediləcəyi şübhəsizdir. "Bu ilin üç ayında əldə edilmiş iqtisadi nailiyyətlər öminəm ki, ilin sonuna qədər davam edəcək. Çünki biz görürük ki, buna nail olmaq üçün imkanlar var. Beləliklə, biz bu ili də uğurla başa vuracağıq", - deyər Prezident İlham Əliyev müşavirədə bildirib.

Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycan öz inkişafının yeni mərhələsinə qədəm qoyub. Həyata keçirilən sosial-iqtisadi quruculuq və ərazi bütövlüyünün təmini Azərbaycanın daha keyfiyyətli inkişaf mərhələsinə keçən, sürətlə inkişaf edən, yüksək rifahə malik dövlət olmasına möhkəm əsaslar yaradıb. Ən mühümüdür də odur ki, Azərbaycan inkişafı bağlı bütün nailiyyətləri öz hesabına qazanır, heç bir dövlətdən və ya təşkilatdan dəstək almır.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Jurnalist araşdırması

Süni qiymət artımı, yoxsa global bazarda böhran

Dünyada ərzaq məhsullarının bahalaşması daxili qiymətlərə də təsirsiz ötüşmür

"Hazırda dünyada ərzaq məhsullarının qiymətləri kəskin artır. Bu proses bir neçə ay bundan əvvəl başlayıb. Əlbəttə ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsi bunu daha da sürətləndirib, xüsusilə nəzərə alsaq ki, Rusiya və Ukrayna dünyada aparıcı taxıl ixracatçıları arasındadırlar və digər ərzaq məhsullarını dünya bazarlarına ixrac edirlər. İndi artıq təbii qitliq hiss olunur və hiss olunacaq. İndiki şəraitdə ərzaq qiymətlərinin qalxması və süni qiymət artımının qarşısının alınması məsələləri, hesab edirik ki, ən vacib məsələlərdən biridir".

Bu ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirə zamanı son aylarda qiymət artımının baş verəsinə xüsusi olaraq toxunan Prezident İlham Əliyev həm bəzi məsələlərə aydınlıq gətirdi, həm də ərzaq ehtiyatının yaradılması, süni qiymət artımının qarşısının alınması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verdi. Son üç ayda inflyasiyanın 18 faizə qalxdığı xatırladın dövlət başçısı bunu yüksək rəqəm adlandırdı.

Lakin bəllidir ki, bunun bir hissəsi idxal edilmiş inflyasiyadır. Çünki dünyada ərzaq və digər məhsulların qiymətinin artması, təbii ki, daxili qiymətlərə də təsirsiz ötüşmür. Prezidentin söylədiyi kimi, belə hadisələrdə, geosiyasi vəziyyətdə bözi natəmiz sahibkarlar bundan istifadə etməyə çalışırlar və heç bir əsas olmadan qiymətləri artırırırlar. Ona görə də dövlət başçısı süni qiymət artımının qarşısının alınması üçün bəzi aidiyyəti qurumlarla ciddi tədbirlərin görülməsini tapşırıb.

Bəs görəsən, hazırda qiymət artımının qarşısının alınması üçün hansı işlər görülür, bu prosesin qarşısını almaq mümkündür?

Süni qiymət artımı ilə bağlı monitorinqlərin gücləndirilməsinə ehtiyac var

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramov qəzetimizə bildirdi ki, 2022-ci ilin birinci rübü üçün ən prioritet məsələlərdən biri qiymət artımına qarşı mübarizə və antiinflyasiya tədbirlərinin gücləndirilməsi olub. Dünyada, eləcə də region bazarda qiymət artımı müşahidə olunur. Bu da idxalın inflyasiyasının aktivləşməsinə gətirib çıxarır. Dövlət Statistika Komitəsinin elan etdiyi rəqəmlərdə də inflyasiya səviyyəsinin birinci rüb üçün ikiqat olduđu görünür.

Deputatın fikrincə, istehlak bazarda aparılan monitorinqlər göstərir ki, qiymətlərin süni şəkildə artırılması tendensiyası bu ilin birinci rübündə də baş verib. Buna görə süni qiymət artımına qarşı ciddi mübarizə aparılmalı və bu, antiinflyasiya tədbirlərinin əsas elementlərindən birinə çevrilməlidir. Bir tərəfdən sahibkarların təşviq edilməsi ilə bağlı yeni mexanizmlərin tətbiqinə başlanılıb, digər tərəfdən də kond təsərrüfatında istehsalın, emalın gücləndirilməsi üçün kreditlər vasitəsilə maliyyələşdirilməsi, eyni zamanda həmin məhsulların emalı ilə bağlı verilən kredit və

subsidiyaların faizinin bir hissəsinin dövlət tərəfindən ödənilməsi ilə bağlı qərar qəbul edilib. Bu da xərçin azaldılması baxımından vacibdir. Bu sahədə dövlət dəstəyi artırılır, məqsəd istehlak bazarda stabilliyin qorunub saxlanılması, global bazarda baş verən qiymət artımının ölkədəki qiymət artımına təsirlərini minimumlaşdırmaqdan ibarətdir.

Vüqar Bayramov deyir ki, sahibkarlar tərəfindən korporativ sosial məsuliyyətin nümayiş etdirilməsi və süni qiymət artımlarına gedilməməsi çox vacibdir. Bu istiqamətdə monitorinqlər gücləndirilməlidir ki, sahibkarlar süni şəkildə qiymət artımı həyata keçirə bilsinlər.

İşğaldan azad edilmiş torpaqların becərilməsi ərzaq təhlükəsizliyimizin təminatına töhfə verəcək

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Aydın Hüseynov da hazırda bir çox ölkələrdə ərzaq məhsullarının qiymətində artım müşahidə olduğunu söyləyir.

Qəzetimizə açıqlamasında deputat qeyd edir ki, Azərbaycanda qiymət artımı kəskin deyil, bununla belə bu fakt var: "Elə ərzaq məhsulları var ki, digər ölkələrdən gə-

tilir, buna görə qiymət də idxal olunur. İxrac edən ölkə məhsulu hansı qiymətə satsa, biz də on zəruri ərzaq məhsullarını o qiymətə almağa məcburuq".

Deputat bildirir ki, taxıl və taxıl məhsullarının qiymətində artım var. Bu, həm də global istiləşmə ilə bağlıdır. Digər tərəfdən Ukrayna və Rusiya arasında gedən müharibə bu proseslərə təsirini göstərir. Dövlət tərəfindən bunun qarşısının alınması, ərzaq ehtiyatının artırılması, eləcə də daxili bazarda qiymətlərin yüksək həddə qalxmaması istiqamətində müvafiq addımlar atılır. Bu addımlardan biri də subsidiyaların verilməsidir. Taxıl və taxıl məhsullarının satışı 2024-cü ilə qədər əlavə dəyər vergisindən (ƏDV) azad edilib. Digər tərəfdən hər ton taxıl üçün subsidiyanın məbləği artırılıb.

Aydın Hüseynov bildirir ki, belə proseslərdə möhtəklik, sui-istifadə halları həmişə olur. Buna görə də tez-tez monitorinqlər aparılır, belə halların qarşısının alınması üçün inzibati tədbirlər həyata keçirilir. Bunlar dövlətin həyata keçirdiyi tədbirlərdir. Bu məsələdə ictimaiyyətdə də fəal olmalıdır.

Deputatın fikrincə, ölkə rəhbəri ərzaq, xüsusilə taxıl ehtiyatının artırılması ilə bağlı tapşırıq verib və əkin sahələrinin artırılması, eləcə də Qarabağda yeni torpaq sahələri

Məhsulun ilkin qiyməti ilə bazar qiyməti arasında 100 faizlik fərq var

İqtisadi ekspert Eldəniz Əmirov isə deyir ki, hazırda bazarda müşahidə edilən qiymətlərin yüksəlişi süni qiymət artımı ilə əlaqədar deyil. Təbii ki, süni qiymət artımının da buradan rolu var. Bu, daxili istehsalın maya dəyərini daha yuxarı olma, idxaldan asılılıq, global inflyasiyadır.

Onun fikrincə, Rusiya-Ukrayna müharibəsi fonunda yaranmış iqtisadi problemlər bazarlarda müşahidə edilən ciddi qiymət artımına gətirib çıxarıb. Süni qiymət artımının səviyyəsi də bazarlarda qiymətləri daha yuxarı qalxmasına təsir edir. Hazırkı vəziyyətdə fermerlərin becağırlıq məhsulu qoyduqları qiymətə həmin məhsulun marketlərdə satış qiyməti arasında 100 faiz ətrafında fərq var. Fermer tərəfindən 1 manata satılan məhsul marketlərdə 2 manata və daha yüksək qiymətə satılır.

Ekspert bildirir ki, Avropada bu fərq adətən 30-55 faiz arasında müşahidə olunur. Azərbaycanda 100 faizlik fərqi yaranmasının səbəbləri sırasından bir neçə amil rol oynayır. Bunlardan ən başlıcası toplan satış yerlərində müəyyən edilmiş qiymətlərin olmasıdır. Məhsulun istehsalçısı da, alıcısı da çətdir, amma toplan satış yerləri

bir o qədər də çox deyil. Yəni normal rəqabət mühitinin olmadığını müşahidə edirik. Bu da qiymətin təyin olunması məsələsini gündəmə gətirir. Məhz son istehlakçı və fermer arasındakı vasitəçilərin davranışlarından dolayı qiymət artımları müşahidə edilir. Həm toplan satış yerlərinin rəqabət aparacaq qədər çox olmaması, həm də məhsulun fermerdən istehlakçıya çatmasına qədər bözi subyektin iştirakı sonda məhsulun baha olmasına gətirib çıxarır. Bunu da süni qiymət artımı kimi ifadə edirik.

Rəqabət məcəlləsinin qəbulu süni qiymət artımının qarşısını alacaq

Eldəniz Əmirov hesab edir ki, Milli Məclisdə Rəqabət məcəlləsinin qəbul olunması bu süni qiymət artımına və digər bu kimi məsələlərə təsirini göstərəcək.

Onun fikrincə, qiymət artımının daha silsilə şəkli almadması üçün ölkənin 68 şəhər və rayonunda vaxtaşırı monitorinqlər həyata keçirilir və ölkə rəhbərliyinə bu haqda məruzə olunur. Bir müddət əvvəl antiinflyasiya tədbirləri çərçivəsində verilmiş qərar və qoyulmuş tapşırıqlardan biri də bu idi.

Prezident hər zaman olduğu kimi, yenə də əhalini narahat edən məsələni gündəmə gətirəcək süni qiymət artımının qarşısının alınması istiqamətində ciddi tapşırıqları verdi. İnandırq ki, yaxın günlərdə bu məsələ ilə bağlı vəziyyət öyrəniləcək və dövlət Prezidentin verdiyi tapşırıqlar üzrə bu istiqamətdə lazımi tədbirləri görəcək.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Böyük qayıdış ərəfəsində

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə sosial-iqtisadi infrastrukturun bərpası sürətlənir

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə aprelin 12-də cari ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirədə ölkə üçün əhəmiyyətli sosial-iqtisadi məsələlər geniş müzakirə edildi. Dövlət başçısının xüsusi əhəmiyyət verdiyi sahələrdən biri də işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən infrastruktur layihələri oldu.

İndi Azərbaycan dövlətinin qarşısında dayanan əsas məsələlərdən biri ermənilər tərəfindən doğma yurdlarından zorla qovulan soydaşlarımızın geri dönməsidir. Onların tez bir zamanda yurd-yuvalarına qayıtması işğaldan azad edilən ərazilərdə sosial-iqtisadi infrastrukturun bərpasından asılıdır. Bu səbəbdən dövlət başçısı həmin yerlərdə tez bir zamanda infrastrukturun bərpası və yenidən qurulmasında maraqlıdır.

Ermənilərin 30 il ərzində işğal altında saxladığı ərazilərdə bütün infrastrukturun möhv etməsinin əsas məqsədi azərbaycanlıların doğma yerlərinə qayıtmasının qarşısını al-

siyasi-hərbi əhəmiyyət daşıyan bir layihədir. Belə ki, Ermənistanla Xankəndi ərazilərində yaşayan erməniləri birləşdirən yol Laçın şəhərindən keçir. Bu səbəbdən də hazırda orada abadlıq-quruculuq işləri görülür. Bir də ki, hələ orada ermənilər qeyri-qanuni məskunlaşmağa davam edir. Bu yolun çəkilməsi bir sıra sosial-iqtisadi, həm də siyasi məsələlərin həll olunması deməkdir. Dövlət başçısı cari ildə yolun istismara hazırlanması barədə göstəriş verib.

İstifadəyə veriləcək yollar arasında Füzuli-Hadrut avtomobil yolu, Qubadlı-Eyvazlı kənd yolu və digər yollar da var. Ölkəmizin ərazi bütövlü-

sürətlə gedir. Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolu və təxminən 4 kilometrlik tunel inşa edilir. Xudafəridin Qubadlıya, oradan isə Laçına gedən magistral yol inşa edilir. Cəbrayıl-Hadrut yolu inşa olunur. Zəfər yolu açıldı, amma indi Füzuli-Şuşa 4 cərgəli magistral yol, Horadiz-Ağbəd, Ağdam-Füzuli yolları çəkilir.

100 kilometrlik Horadiz-Ağbəd demir yolunun 60 kilometrlik hissəsi tikilib. Bununla yanaşı, Bərdə-Ağdam demir yolunun inşası davam edir. Bu yolun gəlməli istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulub. Eyni zamanda Ağdam və Füzulidə demir yolları ilə bərabər, vağzalların da inşa olunması planlaşdırılır.

Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının 8 ay ərzində tikilməsi dostlarımızı sevindirir, düşmənlərimizi isə kədərləndirir. İndi isə Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanının

mağ idi. Bunun üçün onlar "viri edilmiş torpaq" taktikasını həyata keçirirdilər. Erməni vandalları öz xislətlərinə uyğun hər şeyi dağıdırıldı ki, soydaşlarımızın ümidisizlik yaransın və doğma yerlərə qayıtmanın mümkün olmadığını düşünsünlər. 44 günlük Vətən müharibəsi ermənilərin bəd niyyətini gözündə qoydu, işğal etdikləri torpaqları azad etdi.

İşğaldan azad olunan ərazilərdə ötən il 700 kilometr yol çəkilib. Bu proses davam edəcək. Cari ildə Naftalanla Talış kəndinə qədər çəkilən yolların tam istismara verilməsi planlaşdırılır. Həmin yol həmçinin Naftalanla Suqovuşanı birləşdirəcək. Beləliklə, iki potensial turizm mərkəzi arasında avtomobil əlaqəsi yaranacaq.

Bu sahədə ən vacib məsələlərdən biri də Laçın şəhərindən yan keçən yeni alternativ yolun istifadəyə verilməsidir. Bu, təkə yol-nəqliyyat infrastrukturuna deyil, həm də mühüm

ytünün qorunmasında önəm daşıyan, sərhədböyü xidmət edən hərbi hissələrin təminatına imkan verən hərbi əhəmiyyətli yolların çəkilməsi də davam edəcək.

Məlumdur ki, Kəlbəcər rayonu həm hərbi-strateji, həm də yüksək iqtisadi potensialı olan rayonlarımızdandır. Bu rayonla ilin bütün fəsilərində əlaqə saxlamaq üçün Toğana-Kəlbəcər avtomobil yolu çəkilir. Həmin yol 12 kilometrlik tuneldən keçəcək. Bu da Murrov aşırımından istifadə etmədən il boyu avtomobillərin hərəkətinə imkan yaradacaq.

Prezident İlham Əliyev cari ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirədə avtomobil yollarının tikintisi sahəsində gedən işlər barədə deyəndi: "Davam edən layihələrlə bağlı Azərbaycan ictimaiyyətinə məlumatlandırmaq istəyirəm. Deməli, avtomobil yolları arasında Bərdə-Ağdam avtomobil yolunda işlər çox

tikintisinin başa çatdırılması üçün inşaat işləri sürətlə davam edir. İşğaldan azad edilən ərazilərdə tikiləcək 3-cü aeroportun Laçın Beynəlxalq Hava Limanının inşaat işlərinə isə 2024-cü ildə başlanılması planlaşdırılır. Bu hava limanlarının istismara verilməsi bölgədə sosial-iqtisadi sahələrin, o cümlədən turizmin inkişafı baxımından çox əhəmiyyətlidir.

Dövlət başçısı çıxışlarında dəfələrlə vurğulamışdır ki, biz işğaldan azad edilən əraziləri cənnətə çevirəcəyik. Həminin bildirmişdir ki, məcburi köçkünlər doğma yerlərinə qayıtdıqda onların yaxşı yaşamaları üçün hər cür şəraiti olmalıdır. Həmin torpaqların yenidən abad olması, dedə-baba yurduna qayıdan insanların rahat yaşaması orada nəqliyyat infrastrukturunun yenidən qurulmasından keçir.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Zəfərin fonunda yaradıcılıq böhranı

Hələ parlaq qələbəmizi əks etdirən nə bir sanballı film çəkilib, nə fundamental əsər yazılıb, nə də...

44 günlük Vətən müharibəsi zamanı qazılan parlaq Zəfər bizə əslərdir xalqımızın qanına susamış faşist xislətli ermənilərdən qisasımızın alındığına şahidlik etmək kimi xoşbəxtlik yaşadı. Amma tale üzümüzə həm də bu yaşananları hələ öz peşəkari olduğu sahədə törənməyən və gələcək nəsillərə ötürmək kimi müstəsna bir missiya da qoyub. Vətəni bütövləşdirdiyimiz kimi, vaxtilə sonuna üç nöqtə qoyaraq mütləq davam etdirəcəyimiz filmlərimizi, əsərlərimizi, tablolarımızı, musiqilərimizi bitirməyin, bütövləşdirməyin də vaxtı çatdı...

Yarımqıç idi... Son 30 ildə həyatımız, yaşamamız, arzularımız hamısı yarımqıç idi... Yol gedərdik, yarıda qırıları... Evimizə qayıtmaq istəyordik, uçu-ruma yuvarlanardıq...

Ən sevincli, şadyana günlərdə də üroyümüzün bir küncündə mütləq kədər var-göl edərdi... "Kaş" deyərdik, "kaş ki..." bütün bu yaşananlar yuxu olaydı, oyanıb görəydik ki, nə torpaqlarımız işğaldadır, nə məcburi köçkün düşmüşük, nə el-obamızdan uzaq qalmışdıq, nə də yaşamamız alt-üst olub...

Ta ki, 2020-ci ilin 8 noyabrına qədər...

"Fəryad" filminə ilk dəfə 9 yaşında baxmışam. Kəlbəcərdən məcburi köçkün düşməyimiz ilk illəri idi. Müharibənin dəhşətli üzünü görmüş, ağır faciə yaşamış bir uşaq olaraq bu filmə baxanda da o qədər sarımsıydım ki, sonradan bir neçə il özümü toparlayıb həmin filmə bir daha baxmaq istəməmişdim. Bu ona görə deyildi ki, film xoşuma gəlməmişdi. Ona görə idi ki, xalqımızın başına gətirilən faciələrin elə fəryad olaraq qalmasına dözmə bilmirdim. Qəlbim də, beynim də üsyan edirdi, bu fəryadın harayının duyulacağına, qisasının alınacağına əks olduğu filmə baxmaq istəyirdim.

Ümumiyyətlə, Birinci Qarabağ müharibəsi haqqında qələmə alınan əsərlərin, ekranlaşdırılan filmlərin, bəstələndən mahınlarnın hamısı yarımqıç gəlirdi mənə. Bütövləşməsinə, tamamlanmasını istəyirdim... Torpaqlarımız işğal altında idi, müsibətə tuş gələn soydaşlarımızın, Vətən uğrunda şəhid olan övladlarımızın qisas alınmamışdı. Buna görə də istəməyə belə, bütün ssenarilərin sonunda döyüşdə məğlub olduq, qəhrəmanlarımız şəhid oldu, el-obamız talan olub, məcburi köçkünlə çevrildik. Yaradıcılıq nümunələrimizdəki bütün sjuet xətlərinin niqbin sonluğu isə yalnız arzularımızda, xo-yallarımızda yaratdığımız xoşbəxt gələcəkə bağlı olurdu.

Arzulanan o gələcəyin yetişdiyi xoşbəxt sonluğa çatmaq üçün isə hələ taleyimizdən bir qorunluq zaman da ötməli idi. Və bu 30 illik vaxt ölmündə yaşından, cinsindən, vəzifəsindən asılı olmayaraq, bütün vətəndaşlarımızı Vətən qarşısında hələ çox sınaqlar gözləyirdi. Bu sınaqlardan üzünə çıxıb-çıxmadığımızı isə elə yene də zamanın öz süzgeci ortaya qoyurdu...

Tam əminliklə deyirəm ki, şəxsimdən götürdüyüm nümunədə yaşanan hissə-həyəcanları o dövrdə bütövlükdə xalq olaraq yaşayırdıq və mənəvi bir basqı, məğlubiyyət təzyiqi altında idik.

Vətən müharibəsində düşməne əzici məğlubiyyət yaşadaraq qazandıığımız Zəfərdən sonra siyasət, elm, sənət, idman əlindən olan çox vətəndaşımızın dəfələrlə eşitmiş ki, xarici səfərlərdə olan zamanlarda hər hansı sahədə uğur qazansalar, qələbə çalsalar belə, ümumilikdə Vətən torpaqlarımızın işğal altında qalması fonunda özlerini tam qalib, qürurlu hiss edə bilməyiblər. Hətta işğalçı düşmən nümayəndələrinin onlara üstün əşqə baxan həyəsis nəzərlərini üzərlərində hiss etmələri isə bir başqa işgəncə olub...

Bəli, xalq olaraq qürurumuzun, heysiyyətimizin incidiyi çox ağır illər yaşayırdıq. Qisasımızı alacağımız, Vətən torpaqlarımızı bütövləşdirəcəyimiz günü səbirsizliklə gözləyirdik...

Bu da reallıqdır ki, paralel olaraq, ölkəmizdə yaşanan bu çətin dövrlərdə elə bil hansısa gözəgörünməz qüvvə tərəfindən ikinci bir sjuet xətti də inkişaf etdirilməyə çalışılırdı. Faciələrimizin unudulmağa, Vətən torpaqlarımızın işğalı ilə bərabərliyə yönəlik ssenarilər inkişaf etdirilirdi. Bu dediklərimizi faktlarla sübut etmək üçün isə nə uzağa getmək, nə də arxivləri ölək-vələk etməyə ehtiyac var. Elə dünyəyə nəzər salaraq, yaddaşımızı bir balaca çək-qevir etməklə həmin dövrün ictimai-mədəni həyatının mənzərəsinə aydın şəkildə görmək mümkündür.

Düşünürük... Son 30 ildə çəkilmiş və erməni faşistləri tərəfindən xalqımızın başına gətirilən olumsuz faciələrə gözəl ötürmə sərəm ("Fəryad" və "Dolu" filmlərini çıxarmaq şərti ilə) hansısa bədii film ağılımıza gəlmir.

Fikirlişirik, Birinci Qarabağ müharibəsini əks etdirən sanballı bir bədii əsər yazmışam düşür.

Bəs beynəlxalq sərgi zallarında ün salacaq hansısa bir rəsm, tablo, foto, yaxud möhtəşəm heykəltararış əsəri...

Bəlkə, dillər əzbərinə çevrilən bir şeir, mahnı, döyüş səsləyən marş xatırlayaraq deyə, fikirlərimizi çözüyürük, amma əbəs yerə...

Yoxdur axı... Çəkilməyib, yazılmayıb, bəstələnməyib...

Milyonlarca izləyici auditoriyası olan ən güclü təbliğat vasitələrindən biri və elə son dövrlərdə qədər birincisi televiziya olub. TV-nin əlində olan bu geniş imkan ictimaiyyəti məlumatlandırmaq, maarifləndirmək, öyləndirmək üçün geniş imkanlar açırdı. Lakin Zəfərə qədərki dövrümüzə əksər televiziya sadəcə tamaşaçıyı öyləndirmək missiyasını yerinə yetirməyi qarşısına prioritet qoydu.

Öyləndirmək sözünün ehtiva etdiyi mənanı da tamamilə özlərinə sərf edəcək şəkildə tətbiq edərək, gecə-gündüz yüngül şou proqramları ictimai si-fəriş adlı ilə hazırlayıb efirə verməyə başladılar...

İllərlə azərbaycanlı televiziya seyrçisinin səviyyəsini bazar meyarları ilə ölçən televiziyaya bəzən bəzən tamaşaçıların yalnız öyləncə, şou ilə maraqlandığını irəli sürüb, bu bəhanələrin arxasına sığınaraq daha asan başa gələn və reklama hesablanan verilişlər, seriallar çəkməyi arxasına qaçdırdı. Milli-mənəvi dəyərlərimizi tamamilə yad verilişlər yayımlayıb, məişət səviyyə-sindəki "ər-arvad", "gəlin-qayınana" münasibətini ölkənin əsas müzakirə mövzusu kimi ictimaiyyətə sırımğağa çalışdılar. Bu verilişlərin əsas qayəsi süni sensasiya yaratmağa, adamları qarşı-durmaya çərkək qalmaqallara tövətəməyə, təsadüfi hadisələri şifirdərək mil-lətin və xalqın ümumi bəlası kimi təq-dim etməyə yönəldi.

Halbuki düz 30 il idi ki, Azərbaycan erməni millətçilərinin torpaqlarımızı işğal etməsi faktı ilə üz-üzə qalmışdı, Qarabağ tapdaqdaydı, yüz min-lərlə vətəndaş qaçqın, köçkün vəzi-yətində zillətə yaşayırdı. Çətin şə-raitlərdə ömür sürən o insanların hər birinin taleyi günlərlə davam edəcək silsilə verilişlərin mövzusu ola bil-irdi. Xocalı soyqırımı zamanı yaşanan faciədə hər iki valideynini itirən və uşaq yaşlarından bacı-qardaşlarının bütün yükünü çiyinə götürərək on-ları böyüdüb boya-başa çatdıran övlad-larımız ekranların örnək götürüləsi baş qəhrəmanları olmalı idilər. Amma olmadılar...

Televiziya, həm də kənardan izlə-yənlər üçün bir xalq haqqında fikir for-malaşdırın mənəvi güzü də sayılır. Bu illər ərzində istisnasız olaraq heç bir televiziya kanalında Qarabağa həsr olu-nan, oradakı milli-mənəvi dəyərlərimizi təbliğ edən silsilə proqramlara rast gəlmədik. Əksinə, mənəviyyatımıza tamamilə yad proqramlar hazırlanaraq efi-rələrdə kriminal ünsürlər, istedadsız-lar qəhrəmanlaşdırıldı, bir növ onların həyat tərzi cəmiyyətdə təlqin olundu.

Bütün dünyada teleseriallar çəkilir və aralarında milyonlarla tamaşaçı sevgisi qazanan seriallar da az deyil. Təkcə qardaş ölkə Türkiyədə illər əvvəl çəkilən "Möhtəşəm yüz il", "Diriliş Ər-tögrül" seriallarını misal göstərək ki, şöhrətli ölkələri deyil, qitələri aşmış-dı. Eləcə də hazırda yayımlanan və ta-rixdən bəhs edən "Alpaslan: Böyük Səlcuqlu", "Qurulmuş Osman" və digər serialları da eyni müvəffəqiyyətə, həm ölkə daxilində, həm də ölkə xaricində böyük bəyənəmə ilə izlənilir. Elə bu baxımdan, həmin serialları Türkiyə tarixi-nin, adət-ənənəsinin dünyada təbliğət-ci kimi də dəyərləndirmək olar.

Göstülmüş çevirib öz teleməkani-mizdə yayımlanmış və yayımlanmaqda olan seriallara baxanda isə tamamilə başqa məramlara xidmət edən nüəns-larla qarşılaşırdıq.

Hələ zəfərə qədərki dövrdə bayağı ssenarilər əsasında çəkilmiş məişət xa-rakterli teleseriallar televiziyalarda başlıca rolda idi. Dövlət büdcəsindən ayrılan vəsait hesabına çəkilən bu se-rialların əsas mövzusu isə məişət zora-klığı, yalan, xəyanət, vəfəsizlik, saxta sevgi hissələri üzərində qurulmuşdu.

Qəribədir ki, həmin serialların biri-nin də ssenarisi Qarabağa həsr edil-məyib, onların birində də hansısa məcbu-ri köçkün baş qəhrəman kimi canlandı-rılmayıb. Televiziya dünyamızda Xocalı həqiqətlərindən bəhs edən, orada ya-sanan vəhşət barədə bəşəriyyətə mə-lumat verməkdə əvəzsiz rol oynaya bi-ləcək heç bir serial çəkilməyib...

Qarabağ mövzusu bir yana, telemə-kanda sərgilənən seriallarda nə hansısa alimimizin həyatı səhnələşdirilib, nə də elm, təhsil, mədəniyyət sahəsi təb-lig olunub. Halbuki tarixdə, xalqımızın həyatında müstəsna rol oynayan, həya-tı, yaşamağı ilə örnək olacaq şəxsiyyətlə-rimiz sayəsizdir. Qədim Atropatənadan başlayaraq cümhuriyyət quruculuğu-muza, müstəqillik qazandıığımız döv-rələrə qədərki hər səhifəsi zəngin tarix-i-mi maraqlı seriallar üçün mükəmməl ssenarilərdir.

Amma həmin dövrlərin, son 30 il-də xalqımızın həyatında baş verənlərin üzərindən müəmmal sükutla ötüldü.

Bəlkə də o dövrdə bir çox yaradıcı adamın söylədiyi kimi (indi həmin sözlərin bəhanə olduğu üzə çıxır), tor-paqlarımızın işğaldan azad olması, müharibə-nin üzərindən az zaman ötməsi kimi məsələlərin ölkə mədəniyyətinə, inco-sənətində, KİV-də durğunluğa səbəb olmuşdu. Belə deyək, şairlərimizin, yazıçılarımızın, bəstəkarlarımızın, res-samlarımızın, heykəltararlarımızın, re-jissorlarımızın və sair və ilaxırlarımı-zın qol-qanadı sınımsıdı, vəcdə gələ-cəkləri, tərənnüm edəcəkləri, ilham alacaqları ünvan, səbəb olmadığı üçün dərin sükuta, yaradıcılıq böhranına qorq olmuşdular...

Haqlı sual doğur. O zaman, bəs in-di, yeni, Azərbaycan tarixinin ən qü-rurverici və şanlı səhifələri, 44 günlük Vətən müharibəsi, Qarabağın azadlığı niyə gərməzdən gəlinir? Hani zəfər ta-riximizə həsr olunan sanballı filmlər, əsərlər, şeirlər, mahnılar, rəsmilər, seriallar...

Aşılmaz sıldırımlara dırmaşaraq, yalın əllə düşmənin təcədən-dırnağa silahlarnımsı əsgər və zabitlərinə möhv edərək zəfərimizin simvolu Şuşanı azadlığı qovuşdurən azman oğullarımı-z qəhrəman obrazları niyə yaradıcılıq nümunələrində görünür? Ölkəmizin

ərazi bütövlüyü uğrunda gözünü qır-pmadan canından keçən hər şəhidimizin taleyi böyük bir qəhrəmanlıq dastanıdır. Qısa, lakin şərafətli yaşanan o gənc ömürlər haqqında cild-cild kitablar yaz-maq, illərlə davam edəcək seriallar, başdan-başa sərgi salonlarını bəzəyə-cək tablolar, fotolar çəkmək olar...

Heç bir şişirtməyə yol vermədən deyirik ki, dünyanın heyrtətlə izləyib taktiki gedişlərinə heyran qaldığı Və-tən müharibəmizi şücaətli qəhrəmanla-rı ilə real həyatdan alınmış "Oskar"lıq filmlərin mövzusu.

Lakin əfsus ki, biz hələ də qazandı-ığımız möhtəşəm qələbəni həqiqi dəyə-rində qiymətləndirməyi bacarmamışıq.

Elə zəfərdən əvvəl olduğu kimi, sonra da özəl kanalların efi-rləri ucuz öyləncə verilişlər, səviyyəsiz şoularla doldurulub. Bu gün televiziya dünyamızın "qəhrəman"ları birdən-birə haradansa peyda olan yeni simalar - mahmınsından çox qalmaqalları, evi, maşını ilə xalqa "sənətkar" kimi təqdim olunanlardır.

Özəl telekanalların təbənəsi isə köhnə və absurddur: "Tamaşaçı bu cür verilişlərə baxmaq istəyir"... Əslində, bu cür proqramlar yayımlanmaqla Azə-rbaycan tamaşaçısını yerli teleməkən-dan uzaqlaşdırırsınız.

27 sentyabr 2020-ci ildə Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev televi-ziya vasitəsilə Ermənistanın işğal etdiyi torpaqlarımıza tətbiq edilən təvətəməsi Vətən savaşının başlaması ilə əlaqədar xalqa müraciətindən sonra Yer üzündə yaşayan bütün azərbaycanlılar yerli televiziya dünyamızın ekranlarına kilidləndi...

Nəhayət, o böyük gün gəlmişdi, Azərbaycan xalqı torpaqlarımızın bütö-vlüyü uğrunda savaşa atılmışdı. 44 gün-lük müharibə dövründə Ali Baş Ko-mandanın xalqa müraciətlərini, azad edilən yurdlarımızın adlarını bir-bir çəkmişini, hər ötn gün qələbə mü-jdələri həminimiz gəccə-gündüz, böyük coşqu, gözyaşları ilə izlədik.

2020-ci il sentyabrın 27-dən 10 no-yabra qədərki 44 gün ərzində Azərbay-can tamaşaçısı nə cənnəti telekanallar-dakı hansısa veriliş izləməyə, nə də se-riala baxmağa maraqlı, həvəs göstərdi...

44 günlük müharibə ərzində də sü-but olundu ki, Azərbaycan vətəndaşla-rını ölkənin, xalqın, dövlətin taleyininə daha çox maraqlandırayacaq ikinci bir məsələ yoxdur.

Odur ki, öz yaradıcı insanlarımız yaradıcılıq böhranından qurtulmağa çalışsın. Artıq biz zəfər qazanmışıq. Ən əsası, real qəhrəmanlar, bütün dünyanı qarşısına alaraq Azərbaycan adlı məm-ləkətin 30 ildir düşüncə düşmüş Qara-bağ problemini "demir yumruq" sayo-sində bir həmləsi ilə çözüən İlham Əli-yev kimi müzəffər sərkərdə, Vətən uğrunda yer-yerdən halı verərək sava-şa atılıb düşmənin belini qran igid oğullar.

İllərdir dişimiz bağırsığımızı kö-sib, içdən-içə qəzəb, qıyas atışı ilə alovlanmışdıq. Düşməni məğlub edəcə-yimiz, qarşımızda diz çökdürüb, qanlı əməllərinin hesabını soracağımız o günlərin ümidi ilə yaşamışıq. Şükür Tanrıya ki, bu haqq davamında nəhayət qalib gəldik.

İndi isə bütün filmlərimizdə, serial-larımızda, əsərlərimizdə, rəsmlərimizdə, mahmınlarda, şeirlərimizdə qazandıığımız möhtəşəm qələbənin tə-rənnümünü elə zəfərə yaraşan zirvədə dayanacaq yaradıcılıq nümunələri for-masında görmək istəyirik.

İllərdir həsrətində olduğumuz qü-rurlu zəfərin haqqını verin...

Yazın, yaradın, çəkin, göstərin...

Qoy bütün dünyada, gələcək nəsill-ər də Azərbaycan xalqının haqq uğ-runda necə ağır, çətin mübarizələrdən keçərək qəhrəmanlıq salnaməsi yazdı-ğın, əbədli qələbə qazandığın görsün, bilsin, agah olsun...

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Hər bir xalq öz şəxsiyyətləri ilə ucalır. Onların ömür nümunələri böyük ideallara aydın istiqamət verir. Xalqın yaddaşında əbədlilik qazanmış belə şəxsiyyətlər fərqli zamanlarda, ayrı-ayrı məkanlarda yaşayıb yarada bilərlər. Tale onların sənət yollarını, fəaliyyət sahələrini də fərqli istiqamətlərdə müəyyənləşdirə bilər. Amma arada bütün fərqliliklərə rəğmən bu insanlar birləşdirən bir çox ümumi cəhətlər var. Tanrının bəxş etdiyi ömür payını ləyaqətlə yaşamaq, həyatın mənasını nəcib, xeyirxah əməllərdə tapmaq, bütövlükdə vətəninin, elinin-obasının tərəqqisinə, maariflənməsinə əvəzsiz töhfələr verməyə çalışmaq, zəngin mənaiviyyətə sahib olmaq.

Məhz bu keyfiyyətlər, insanlara və insanlığa fayda gətirən əməllər bu şəxsiyyətləri zamanın fəvqinə qaldırır, əbədi abidələrini ucaldır. Xalqımızın belə əbədiyaşar şəxsiyyətlərindən biri də zamanımızın görkəmli oftalmoloq alimi, akademik Zərifə Əziz qızı Əliyevadır.

Mənalı ömür yolu, peşə fəaliyyəti və elmi yaradıcılığı ilə mənaiviyyət, kamillik, müdriklik öməyi-nə çevrilmiş Zərifə xanım Əliyeva bu gün də milyonlarla insanın qəlbində yaşayır, adı daim dərin ehtiramla, rəğbətlə anılır. O, tibbin mühtəm istiqamətlərindən olan oftalmologiya sahəsində uzun illər dəyərlili tədqiqatlar aparmış, elmə sanballı töhfələri, intellektual səviyyəsi, özünəməxsus tədqiqatçılıq məharəti ilə yüksək zirvələrə fəth etmişdir.

Ailə ocağı

İnsan nə valideynlərini, nə dünyaya gəldiyi zamanı, nə də yaşadığı mühiti özü seçir. Bununla bərabər istənilən fərdin öz dövrünün qabaqcıl düşüncəli insanların, cəmiyyəti irəli aparan şəxsiyyətlərin ailəsində dünyaya gəlməsi, onların yaratdığı mühitdə böyüyüb tərbiyələnməsi xoşbəxtlikdir. Çünki görkəmli şəxsiyyətləri bu insanların böyüyüb boya-başa çatdığı, yaşadığı mühit formalaşdırır. Bu mənada tale öz lütfünü Zərifə xanımdan əsirgənməmişdir.

O, hər cəhətdən örnək olan nəcib bir ailədə - Azərbaycanın tanınmış icimai-siyasi və dövlət xadimi Əziz Əliyevin ailəsində dünyaya göz açmışdır. Əziz Əliyev ixtisasca həkim idi. Onun həkimliyi təkə insanların fiziki müalicəsi ilə məhdudlaşmırdı. Tale onun üzünə cəmiyyəti də mənəvi xəstəliklərdən sağaltmaq üçün çalışmaq missiyasını qoymuşdu. Bu baxımdan Əziz Əliyev təkə görkəmli tibb xadimi deyil, həm də "cəmiyyəti müalicə edən həkim" hesab edən mərhum akademik Mustafə bəy Topçubaşov öz fikrində tam haqlı idi. Əziz Əliyev yüksək vətəndaşlıq ruhunun daşıyıcısı kimi icimai məsuliyyət duyğusuna bir an da olsun unutmur, daim xalqımıza, dövlətimizə ləyaqətli xidmət etməyə çalışırdı. Ömür-gün yoldaşı Leyla xanımla birgə ailə ocaqlarında böyüyən övladlarını da belə bir ruhda tərbiyələndirirdi.

Tale seçimi

Zərifə xanım 1923-cü ilin 28 aprelində Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şorur rayonunun Şahtaxtı kəndində dünyaya göz açdı. Sonralar ailə Əziz müəllimin işi ilə əlaqədar Bakıya köçdü. 1932-1942-ci illərdə orta təhsil aldı. Məktəbin son siniflərində Zərifə xanım artıq gələcək peşə seçimini müəyyən etmişdi. O, da atası Əziz Əliyev kimi həkim olmaqda qərarli idi. Bu bir tərəfdən atasının sənətinə vurğunluğundan irəli gəlirdi, digər tərəfdən də həkimliyin insan heyrətini özündə qədr vacib olmasını dərk etməsindən, insanların bu müqəddəs peşə sahiblərinə böyük ehtiyacını duyub hiss etməsindən qaynaqlanırdı.

1941-1942-ci illər on ağır, ön məşəqqətli dövr idi. Böyük Vətən müharibəsi yenidən başlanmışdı. Bakıdakı bir çox binalar hospitalara çevirilmişdi. Zərifə xanımın yaşadığı evin yaxınlığında da bir neçə hospital vardı. Buralar cəbhədən gətirilmiş yaralı hərbiçilərə dolub-daşdı. Onların müalicəsi üçün tibbi heyət çatırmırdı. Zərifə Əliyeva dərdsən sonra rəfiqələri ilə birgə bu hospitalara gəlir, həkimlərə, tibb bacılarına kömək etməyə çalışır, yaralı hərbiçilərə öz ailələrinə məktub yazmaqda kömək göstərirdi.

Zərifə xanımın yaşın erkən çağlarında şəxsiyyət kimi formalaşmasında böyüdüüyü ailənin də çox mühüm rolu vardı. Azərbaycanın o dövrdə yaşayıb-yaratmış bir çox tanınmış elm və mədəniyyət xadimləri Əziz Əliyevin yaxın dostları idilər. Onun evində tez-tez qonaq olurdular. Məktəbdəki yüksək təhsildən əlavə bu evdə müvəcc olma, sağlamlıq düşüncəsi, aparılacaq sərbətlər Əziz Əliyevin övladları üçün böyük bir universitet təhsilinə bərabər idi. Bu mənada həkimlik sənəti erkən yaşlarında Zərifə xanım üçün tale seçiminə çevrilmişdi.

Göz həkimi

Zərifə xanım Əliyeva 1942-ci ildə orta məktəbi bitirib Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun Müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil oldu. O, fitri istedadı, dərin zəkası, geniş dünyagörüşü, yüksək mədəni səviyyəsi ilə ona dərslər müəllimlərinin də, tələbə yoldaşlarının da dərin rəğbətini qazanmışdı. İnstitutda təşkil olunan tələbə elmi toplanmalarında məruzələrlə çıxışlar edir, sərbəst mülahizələr yürüdür, dəyərlili nəticələr çıxararaq tanınmış alimlərlə fikir mübadiləsi apardırdı.

Zərifə Əliyevanın özünə ixtisas kimi məhz göz həkimliyini seçməsi də təsadüfi deyildi. Onda bütün dünyada və Azərbaycanda traxoma xəstəliyi geniş yayılmışdı. Problemin miqyası haqqında təsəvvür yaratmaq üçün Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının həmin dövr üçün bir hesabatına diqqət yetirək: hesabatda bütün dünyada 400 milyona qədər insanın traxoma xəstəliyinə tu-

miyyət kəş edən göz xəstəliklərinə, o cümlədən gözün peşə xəstəliklərinə dair fundamental tədqiqatlar aparmaq, bu xəstəliklərin effektiv müalicə üsullarını, profilaktika tədbirlərini işləyib hazırlamaq da ciddi tələbatə çevrilmişdi. Bu zərurəti görən Zərifə xanım elmi axtarırlarını əzmlə davam etdirirdi. Əsl vətəndaş mövqeyində dayanaraq ölkə daxilində yayılmaqda olan traxoma xəstəliyinin qarşısını almaq üçün diaqnostika, müalicə və profilaktika üsullarının kompleks şəkildə tətbiqi istiqamətində mühüm tədbirlər planı hazırlayaraq həyata keçirirdi. İşin çətinliyinə, məsuliyyətinə baxmayaraq, tezliklə bu sahədə böyük nəticələr əldə etdi. Bəcarətli tədqiqatçı traxomanın müalicəsində o dövrün güclü antibiotiklərinə hesab edilən "Sintomisin" dən istifadə etməklə, yeni üsul tətbiq etmiş, uğurlu nəticələrə nail olmuşdu.

Zərifə Əliyeva apardığı elmi tədqiqatların nəticələrini 1959-cu ildə "Traxomanın digər terapiya üsulları ilə birlikdə sintomisinlə müalicəsi" mövzusunda namizədlik dissertasiyasını uğurla müdafiə edib tibb elmləri namizədi elmi dərəcəsi aldı. Onun təklif etdiyi müalicə metodunun tezliklə bütün respublikada tətbiqinə başlandı. Beləliklə, bu xəstəliyə qarşı mübarizədə ciddi dönüş əldə olundu. Bu baxımdan, dünya oftalmoloqları traxomanın sosial xəstəlik kimi ləğvində Zərifə Əliyevanın tarixi xidmətlərini bu gün də böyük ehtiramla qeyd edirlər.

gigiyenik durumun görmə orqanlarına mənfi təsirini elmi dəlillərlə sübuta yetirmişdi. Dissertasiya işi alim-oftalmoloqların yüksək qiymətini almış, bu sahədə ilk fundamental tədqiqatlardan biri kimi dəyərləndirilmişdir.

Elm fədasisi: həyat uğurları

Rusiya Tibb Elmləri Akademiyasının həqiqi üzvü M.M.Krasnov xatirələrində yazır: "O, tibb elmi sahəsində elə tədqiqatlar apardırdı ki, fikrimcə, burada vəziyyət bir qədər paradoksal şəkildə olmuşdu... Bizim zamanədə tam dəyərlili əmək fəaliyyəti üçün görmə vəziyyətinin yaxşı olması nəinki çox vacibdir, həm də müasir cəmiyyətdə ona tələbat ildən-ilə artır. Bununla yanaşı, indiyə qədər həmin mövzuya həsr olunmuş ümumiləşdirilmiş elmi əsərlər yoxdur, yalnız ayrı-ayrı fraqmentlər mövcuddur ki, bunlar da elmi sistemdən hələ ki, çox uzaqdırlar. Zərifə Əziz qızı kimi sosial həssaslığa malik olmaq lazım idi ki, öz istedadını olduqca çətin, müəkkəb və xeyirxah, eyni zamanda heç də həmişə layiqincə qiymətləndirməyən bir məsələnin xidmətinə sərf edəsin".

Zərifə xanımın elmi araşdırmaları əmək müəssisələrinin ekologiyası məsələsini gündəmə gətirir və günümüzdə üçün də son dərəcə aktualdır. Elmi tədqiqat işlərinə paralel olaraq Zərifə Əliyeva pədaqoji

Zərifə xanım Əliyeva alimlik istedadı ilə həkimlik bacarığını mahir şəkildə özündə birləşdirmişdi. Akademik həm görmə patologiyasının müalicə metodlarını təkmilləşdirmiş, həm də özünün kəşf etdiyi görmə aparatı vasitəsilə kompleks diaqnostika və erkən cərrahi müalicə üsullarının müvəffəqiyyətə təbiiqinə başlamışdı.

Kitablarda yaşayan ömür

Akademik Zərifə Əliyeva böyük elmi məktəb yaratmış alimlərdən idi. Onun fədakar zəhməti sayəsində örsəyə gəlmiş dərslər vasitələri, dərsləklər, monoqrafiyalar bu gün də təkə Azərbaycanada deyil, ümumən dünyada oftalmologiya elminin inkişafına xidmət edir. Gənc ixtisaslı həkimlərin və bu sahədə tədqiqatlar aparan alimlərin yetişməsinə kömək göstərir. "Kəskin virus konyunktivitləri", "Keratitislər, gözün damarlı traktının, torlu qişanın, görmə sinirinin xəstəlikləri, kataraktalar", "Olukoma və gözün hipertenziyası", "Görmə orqanının zədələnməsi", "Göz yaş axmasının fiziologiya və histologiyası", "Şəkərli diabetdə göz xəstəlikləri", "Gözün mikrocorrahiyəsi", "Göz bəbəyi haşiyəsinin adaptasiya və müdafiə funksiyası" və digər əsərləri Zərifə xanımın tibb elminə sanballı töhfələridir. Alim göz yaş aparatı xəstəliklərinin öyrənilməsinə də xüsusi diqqət yetirmiş, bu

Nurlu ideallarda yaşayan alim

Tibb elminə böyük töhfələr

Namizədlik dissertasiyasının müdafiəsindən sonra o, 1960-cı ildən 1967-ci ilədək Elmi-Tədqiqat Oftalmologiya İnstitutunda böyük elmi işçi vəzifəsində çalışdı. Bu illərdə Zərifə Əliyeva praktik həkimlik fəaliyyəti ilə məşğul olur, bir çox cərrahiyyə əməliyyatları aparır, xəstələri qəbul edirdi. Bir sözlə, fəaliyyəti təkə klinikada qapalı qalmır, bütün oftalmologiya təşkilatlarını əhatə edirdi. Göz xəstəlikləri üzrə təkmilləşdirmə kurslarının dinləyicisi həkimləri ilə pədaqoji iş aparır, elmi tədqiqatları üzərində çalışırdı. Zərifə xanım xüsusilə qlaukoma xəstəliyinin öyrənilməsi ilə bağlı mühüm elmi nəticələr əldə etmişdi.

1967-ci ildə oftalmoloq alim Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun göz xəstəlikləri kafedrasında dosent vəzifəsinə dəvət alır. 1968-ci ildən o, sistemli şəkildə həmin dövrə qədər çox az tədqiq olunmuş mövzu - görmə orqanının patologiyası məsələləri ilə məşğul olmağa başlayır. Ümumiyyətlə, peşə ilə əlaqədar əmələ gələn göz xəstəliyi problemi bütün ömür boyu bu fədakar alimin maraq dairəsində idi. Zərifə xanım yod-sənyə müəssisələrində, neft-kimya zavodlarında çalışan şəxslərin görmə orqanına təsir edən amillərə xüsusi diqqət yetirməyə başlayır.

Alim bu problem üzərində iş apararkən çox vaxt sənaye müəssisələrinə gedir, zərurli peşə sahələrində çalışan şəxsləri oftalmoloji müayinədən keçirirdi. Bakının və Sumqayıtın bir sıra sənaye müəssisələrinin, o cümlədən şin zavodunun səxslərində laboratoriya şəraitində elmi təcrübələr apardırdı. Bununla da genişmiqyaslı klinik və təcrübəli tədqiqatlar nəticəsində alim zərurli maddələrin görmə orqanına təsirini əsas qanunauyğunluğunu aşkara çıxara bilmişdi.

Alimin çoxillik elmi araşdırmalarının nəticəsi olaraq kimya sənayesi işçilərinin göz xəstəliklərinin tədqiqatını ümumiləşdirən, ciddi elmi nəticələr doğuran "Azərbaycanın bir sıra kimya müəssisələrində işçilərinin görmə orqanının vəziyyəti" adlı doktorluq dissertasiyasını 1976-cı ildə H.Helmqolts adına Moskva Elmi-Tədqiqat Göz Xəstəlikləri İnstitutunda uğurla müdafiə edir. O, öz tədqiqat zamanı şin və yod istehsalı sahəsində çalışan 1500-dən çox insan üzərində müşahidələr aparır, spesifik iş şəraitinin, sanitari-

fəaliyyətlə də məşğul olmuşdur. 1967-ci ildən Əziz Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun Göz Xəstəlikləri kafedrasında əvvəlcə kafedranın dosenti, professoru, daha sonra müdiri vəzifəsində çalışmışdır. Həkimlərin diplomdan sonrakı hazırlarının tələblərlə uyğun şəkildə aparılmasına əlverişli şərait yaratmışdır. Onun təkmilləşmə kursu keçən həkimlərə oxuduğu mübahizələr, apardığı praktik məşğələlərin əsasını tibb elmində əldə edilən yeniliklərin sərbəh, praktik vəziyyətlərə yiyələnmənin istiqamətləri, müasir tibbi cihazların gündəlik təcrübədə tətbiqi üsullarının dərinlənməsinə xüsusi diqqət ayırır, elmi işçilərinin müvəffəqiyyətlə təşkil edə bilmişdi.

Bu illərdə Zərifə xanım praktik həkimlik fəaliyyətindən də bir an olsun kənar qalmırdı: müntəzəm şəkildə cərrahiyyə əməliyyatları aparır, xəstələrin müalicə və müayinəsi ilə məşğul olurdu. Görkəmli alim həm də əsl elm təşkilatçısı idi. O, burada ətrafına istedadlı gənc həmkarlarını toplayaraq elmi-tədqiqat işlərini, kadrların və elmi işçilərin hazırlanmasını müvəffəqiyyətlə təşkil edə bilmişdi.

Zərifə xanım oftalmologiyanın global problemlərini elmi həlli yolunda bir sıra konkret təşəbbüslərlə çıxış etmiş, 1977-ci ildə onun təklifi ilə Bakıda Ümumittifaq Oftalmoloqlar Cəmiyyəti İdarə Heyətinin plenumu keçirilmişdir. Belə bir möhtəşəm tədbir respublikamızda ilk dəfə keçirildiyindən böyük təşkilatçılıq bacarığı, gərgin zəhmət və təcrübə tələb edirdi. Akademik Zərifə Əliyeva bu işlərin öhdəsindən uğurla gəlmiş, Bakıda yüksək səviyyədə təşkil olunmuş plenum ümumən keçmiş ittifaqda böyük maraqla qarşılanmışdır. Plenum Azərbaycanada görmə orqanının peşə patologiyasının öyrənilməsi üzrə ilk ixtisaslaşdırılmış elmi-tədqiqat laboratoriyasının yaradılması ilə bağlı professor Zərifə Əliyevanın irəli sürdüyü təşəbbüsü də bəyənmişdir. Zərifə xanımın elmi nailiyyətlərinin bir çoxu Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Fiziologiya İnstitutu ilə bağlıdır. Çünki onun təklif etdiyi laboratoriya 1979-cu ildə burada yaradılmışdır. Bu laboratoriya Azərbaycan oftalmologiyası məktəbinin ilk tədqiqat mərkəzi sayılırdı. İndi də həmin məktəbin yetirmələri Zərifə xanımın elmi ənənələrini davam və inkişaf etdirirlər. Laboratoriyamızın tədqiqat bazası Bakı Məişət Kondisionerləri Zavodu idi. Burada elmi tədqiqatlarla yanaşı, müalicə işləri də aparılırdı. Bu mənada,

mövzuya həsr etdiyi "Yaşaparıcı yolların fiziologiyası", "Yaşaparıcı yolların cərrahi müalicəsi", "Göz yaş yollarının qoruyucu cərrahiyyə üsulları" və digər əsərləri ilə Azərbaycan lakrimologiyasının banisinə çevrilmişdir.

Zərifə xanım tibb elminin nadir sahələrindən olan iridodiagnostika və iridoterapiya problemlərinə də diqqət yönəlmişdir. Onun bu mövzuda iki monoqrafiyası çapdan çıxmışdır. Bunlar "İridodiagnostikanın əsasları" və "İridodiagnostika" monoqrafiyalardır. Onu da xüsusi qeyd etmək ki, dünya miqyasında iridodiagnostikaya dair ilk kitablar məhz akademik Zərifə Əliyevaya məxsusdur.

1980-ci ildə Zərifə Əliyevanın "Şin istehsalında gözün peşə patologiyası", "Gözün hidrodinamik sisteminin anatomo-fizioloji xarakteristikası", "Gözün və göz siniri yollarının yaşla əlaqədar dəyişiklikləri" adlı üç monoqrafiyası çapdan çıxmışdır. Alimin daktirlogiyadan bəhs edən - "Göz sulanmasının fiziologiyası", "Göz sulanmasının müasir cərrahiyyə üsulları ilə müalicəsi" monoqrafiyaları təkə oftalmoloqların deyil, həm də fizioloqların diqqətini cəlb etmişdir. Alim müasir dövrdə də hər bir oftalmoloqun stolüstü kitabı olan "Terapevtik oftalmologiya" əsərinin müəlliflərindən biridir. Zərifə Əliyevanın zəngin pədaqoji, elmi və əməli təcrübəsi onun professor N.B.Şulpina və L.F.Moşetova ilə birlikdə qələmə aldığı "Oftalmologiyamızın aktual məsələləri" monoqrafiyasında öz əksini tapmışdır.

Həkim etikasi

Həkimlik etikasi Zərifə xanım Əliyevanı daim maraqlandıran əsas məsələlərdən idi. Çünki o, özü həkimlik sənətinin və peşənin yüksək etikasi işığında sevmişdi. Onun üçün əsl həkimlik meyarı atası Əziz Əliyevin bütöv şəxsiyyəti idi. Uşaqlıq gərdiyü, insanların sağlamlığı, yotlarının bir çoxu Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Fiziologiya İnstitutu ilə bağlıdır. Çünki onun təklif etdiyi laboratoriya 1979-cu ildə burada yaradılmışdır. Bu laboratoriya Azərbaycan oftalmologiyası məktəbinin ilk tədqiqat mərkəzi sayılırdı. İndi də həmin məktəbin yetirmələri Zərifə xanımın elmi ənənələrini davam və inkişaf etdirirlər. Laboratoriyamızın tədqiqat bazası Bakı Məişət Kondisionerləri Zavodu idi. Burada elmi tədqiqatlarla yanaşı, müalicə işləri də aparılırdı. Bu mənada,

miyyəti idarə heyətinin, keçmiş SSRİ-nin Oftalmoloqlar Elmi Cəmiyyəti idarə heyətinin, Moskvada çıxan "Oftalmologiya xəbərləri" jurnalının redaksiya heyətinin üzvü kimi maarifçilərimizdən gələn ənənələri də uğurla davam etdirirdi.

Zərifə xanım Əliyevanın tibb elminin inkişafı və pədaqoji kadrların hazırlanması sahəsindəki xidmətləri daim yüksək qiymətləndirilmişdir. 1980-ci ildə bu xidmətləri nəzərə alaraq ona Əməkdar elm xadimi fəxri adı verilmişdir. 1981-ci ildə kimya istehsalında göz zədələnmələrinin profilaktikasının öyrənilməsi üzrə işləri, o cümlədən "Şin istehsalında gözün peşə patologiyası" monoqrafiyası oftalmologiya sahəsində ən yüksək mükafata - SSRİ Tibb Elmləri Akademiyasının akademik M.İ.Averba adına mükafatına layiq görülmüşdür. Onu da qeyd etmək ki, Zərifə xanım keçmiş SSRİ-də belə yüksək mükafata layiq görülen ilk qadın alim idi. 1983-cü ildə isə görkəmli tibb elmindəki böyük xidmətlərinə, çoxillik elmi-tədqiqat işlərinə görə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının akademikisi seçilmişdir.

Həyatın, taleyin ona bəxş etdiyi ən böyük mükafat isə Zərifə Əliyevanın malik olduğu və elmi-ictimai işlərinin gərginliyinə rəğmən hər zaman qoruduğu qadın incəliyi və zərifliyi idi. Zərifə xanım Əliyeva diaqnostika və müalicə prosesində aparıcı rolunu göstərmiş, bütün tibb işçilərinin təkə təhsilinin yox, həm də tərbiyəsinin vacibliyini ön plana çəkmişdir. Akademik Zərifə Əliyeva həmkarlarına həmişə tövsiyə edirdi ki, insana tibbi yardım göstərmək, sağlamlığı uğrunda mübarizə aparmaq həm də onu özünə qaytaran əsl humanist xidmətdir. Zərifə xanımın təbəət fəlsəfəsinin başlıca qayəsi insani sağlamlıqla onu öz məniinə qaytarmaq idi. Bu baxımdan, alim hesab edirdi ki, tibb elminin fəlsəfəsini dərk etmək üçün, ilk növbədə, sağlamlıq mənaivi-intellektual mühit, bütün tibb itimaiyyətinin mənaivi-əxlaqi meyarlara yiyələnməsi tələb olunur.

Zərifə xanım bütün bunları təkə yazmırdı. Özü də həyat və şəxsiyyəti, insanlara münasibətlə əsl həkim olmağın parlaq örnəyini özündə daşıyırdı. "Zərifə xanım çox böyük alim olub. Mən hələ onunla həyat quranda o, artıq elm yolunda idi, elmlə məşğul idi. Onun elmi fəaliyyəti məlumdur. O, çox istedadlı, çox xeyirxah, çox sadə insandır. Mən bu barədə çox danışa bilərəm, ailəmin yaşaması, bu günlərə çatması, övladlarının tərbiyəsi üçün və həyatında onun əvəzsizliyi üçün iki layiqli övlad tərbiyələndirmişdi. Bu gün Azərbaycan tarixinin ən qüdrətli mərhələsinə yetirmiş dövlət rəhbərimiz cənab İlham Əliyevə bu torpağa, bu Vətənə tükənməz sevgi əslamış anadır."

Zərifə xanım icimai fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev fondunun rəhbəri, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva daha geniş miqyasda davam etdirir. İrəli sürdüyü təşəbbüslərlə, həyata keçirdiyi layihələrlə dünyada sülhün təmin olunmasına, tolerantlıq, mədəniyyətlərəsas dialoq, multikulturalizm dəyərlərinin yayılmasına töhfə verir.

Akademik Zərifə xanım Əliyeva ilə bağlı düşüncələrdən bir həqiqət dərk edirsən ki, ömrünü böyük mənaivi ideallara həsr etmiş şəxsiyyətlər heç zaman unudulmur. O ideallar yaşadıqca, var olduqca Zərifə xanım kimi şəxsiyyətlər də yaşayır. Dəyərlili alimin ruhu qarşısında baş əyirik!

Əhliman ƏMİRASLANOVA, akademik, SSRİ Dövlət Mükafatı laureatı

Mədəniyyət

● Qarabağ Azərbaycandır!

Mədəniyyətdən başlanan intibah

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev mədəniyyətə fərdləri birləşdirən dəyər kimi yanaşır, bunu bəşəriyyətə xidmət etmək istəyən bütün insanların ali niyyətlərindən ifadəsi kimi görür. Mədəniyyət tarixən dəyər, sosial təbəqələrlə fərqlənən anlayış olub cəmiyyətin və dövlətin fəaliyyətini, məşətini, insanların həyat tərzini, millət və xalqların adətlerini, mədəni irsini, milli-bəşəri dəyərləri, etik və estetik normaları və s. əhatə edir.

rəhbəri, UNESCO və İCESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın da böyük xidmətləri var. Görkəmli sənət adamlarının - şairlərimizin, bəstəkarlarımızın, elm xadimlərimizin yubileylərinin UNESCO səviyyəsində keçirilməsi Azərbaycan mədəniyyətinə, incəsənətinə verilən yüksək qiymətin təzahürüdür.

Mənəvi irsin işığında

Ölkə rəhbərinin həyata keçirdiyi inkişaf siyasətində mədəniyyət xüsusi yer tutur. Bu sahədə 600-dən çox fərman və sərəncam imzalanıb, böyük investisiya tutumlu proqramlar icra olunub. Prezident İlham Əliyevin uğurlu xarici siyasət nəticəsində ölkəmiz BMT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, UNESCO, Avropa Şurası, Avropa İttifaqı, İCESCO və başqa nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla səmərəli əməkdaşlıq əlaqələri qurub.

Azərbaycan öz milli-mənəvi dəyərlərini, tarixi şəxsiyyətlərini dünyada təbliğ edir. Beynəlxalq ictimaiyyət bizi tarix boyu bəşər mədəniyyətinə ciddi töhfələr verməyə mütəfəkkirlərimizin mənəvi irsi işığında tanıyıb dəyərləndirir. Nəsimi, Nizami, Şirvani, Xaqani, Xurşidbanu Nəvəvai, Vəqif, Mirzə Cəlli, Haqverdiyev, Üzeyir bəy Hacıbəyli və başqa böyük şəxsiyyətlərimizin yaradıcılığına xüsusi diqqət yönəldir. Dövlət rəhbərimizin təşəbbüsü ilə "Nəsimi ili", "Nizami ili"nin elan olunması böyük dihalərimizə də fərqli yoldan tanır.

Azərbaycan Prezidentinin müvafiq sərəncamları ilə 2019-cu il ölkəmizdə "Nəsimi ili" elan olundu. Böyük şair və mütəfəkkir İmadəddin Nəsiminin 650 illiyi ilə bağlı silsilə tədbirlər keçirildi. Nəsiminin yubileyi Parisdə - UNESCO-nun mənzil-qarargahında da qeyd edildi.

Prezidentin xüsusi sərəncamı əsasında isə böyük Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin 880 illik yubileyi ilə əlaqədar 2021-ci il ölkəmizdə "Nizami ili" elan olundu. Bu il isə "Şuşa ili"dür.

Vətəndaşlarımızın rifahına xidmət edən sosial siyasət, müasir çağırışlara uyğun davamlı islahatlar, dayanıqlı inkişafa zəmin yaradan zəruri əsaslar, cəmiyyətimizdə milli vəhdət, hərətfərqli tərəqqi mühtəlinin təmin olunması Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanca qazandırdığı mühüm nailiyyətlərdir.

Şəxsiyyətlərimizə ehtiram

2021-ci il də humanitar tədbirlərlə zəngin olmuşdur. Dövlət rəhbərimiz tərəfindən görkəmli şəxsiyyətlərimizin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi ilə bağlı mühüm sərəncamlar imzalanmışdır. Bu, Azərbaycan aşiq yaradıcılığının görkəmli nümayəndəsi, böyük el sənətkarı Aşiq Ələsgərin 200 illik yubileyinin qeyd edilməsi ilə bağlı idi. Azərbaycan Prezidentinin məşhur elm xadimi, dünya şöhrətli həmvətənlimiz Lütfi Zadənin 100 illiyinin keçirilməsi haqqında imzalandığı sərəncam da tarixi şəxsiyyətlərimizə ehtiramın daha bir nümunəsi olmuşdur.

Prezident İlham Əliyev tanınmış, sevilmə bəstəkarımız Tofiq Quliyevin abidəsinin ucaldılması, Azərbaycan rəssamları Kamil Əliyevin və Mikayıl Abdullayevin 100 illik yubileylərinin keçirilməsi haqqında sərəncamlarda bu şəxsiyyətlərin yaradıcı irsinin öyrənilməsi, təbliği xüsusi vurğulanmışdır.

2021-ci ildə Azərbaycanın bir sıra mədəniyyət və təhsil ocaqlarının da yubileyi keçirilmişdir. Azərbaycan Dövlət Bədən Tərtibi və İdman Akademiyasının 90, S.Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının 100, AMEA-nın N.Gəncəvadi adına Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyinin 80, C.Naxçıvanı adına Hərbi Liseyin 50, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin 100, U.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının 100, İrəvan Müəllimlər Seminarının 140 illiyi ölkə rəhbərinin sərəncamları ilə qeyd edilmişdir.

Görkəmli sənət adamlarının əlamətdar günlərində təltif edilməsi ilə bağlı xoş anənlərə uyğun olaraq bir sıra şəxslərə Azərbaycan Respublikasının yüksək mükafatları verilmişdir.

Azərbaycanın 2021-ci il üzrə mədəniyyət gündəminin mühüm bir hissəsi də erməni işğalından azad edilmiş Şuşa şəhəri ilə bağlı olmuşdur. Dövlət rəhbərimizin 7 may 2021-ci il tarixli sərəncamı ilə Şuşa şəhəri Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan edilmişdir. Bu il Fikrət Əmirovun 100, Xurşidbanu Nəvəvənin 190 illik yubileyi dövlət səviyyəsində qeyd olunacaqdır. Belə mədəniyyət tədbirləri dünyamızı saflaşdırır, insanları pis niyyətlərdən, mənfi emosiyalardan təmizləyir, onların süli və əmin-amanlıq içində yaşamaq, bəşəriyyətə fayda vermək əzmini artırır.

İradə ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"

● Sənət dünyası

Bənzərsiz aktyor

Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrında, öz qrim otağında aylaşmışdı. Çox əsəbi, pərişan idi. Gənc Cəlal "öldürdüyünü" ona başğışlamırdılar. Tamaşaçıları İsmayıl Osmanlıya təhqir dolu maktublar yazırdılar.

Kələntərin "cəzasını" çəkən İsmayıl Osmanlı...

Vəziyyət o yere çatmışdı ki, İsmayıl Osmanlı tamaşaçıların əlindən küçəyə çıxma bilirdi. Peşəkar aktyor idi. Bilirdi ki, belə böyük nifrətə tuş gəlməsinin, ona ünvanlanan təhqir dolu sözlərin sərbəzi, əslində, aktyor kimi uğurdur. Yeni ekranlara çıxır "Yeddi oğul istərim" filmində ona həvalə edilmiş Kələntər rolunu ele bacarıqla ifa etmişdi ki, tamaşaçıların nifrətini qazanmışdı. Bunu çox yaxşı başa düşsə də, istər-istəməz inciyir, əsəbiləşirdi.

zasını" çəkədi. Kələntər rolu isə kino tarixində özünəməxsus yer tutdu. Bu rolu ifa edən aktyor adı Azərbaycan kino sənətində unudulmaz oldu...

Səhnəyə uzanan yol...

İsmayıl Osmanlı 1902-ci ilin 11 aprelində Nuxada (indiki Şəki) dünyaya gəlib. Kasıb ailəsi onun yaxşı təhsil almamasına şərait yarada bilməyib. On bir yaşında atanı itən Osmanlı, Yetimlik həyatın sət üzünü İsmayılı vaxt tanıdıb. Şəki İpək Fabrikində, dabbaxanada ağır işlər görür. Həyatın çətinlikləri, dolayısı ilə maktublar yazırdılar.

müxtəlif xarakterli rollar oynayıb. İsmayıl Osmanlı "Xanlar"da Keçəl Aslan, "İnsan"da Fon Hols, "Vaqif"də Şaliko, "Pəri cadu"da Əmrax, "Şeyx Sənən"da Şeyx Hadi, "Səyax"da Valli, "Knyaz"da Şakro, "Nizami"də Munis, "Alov"da Karim Rəhimli, "Qatır Məmməd"də Əliş, "Qızıl çəsmə"də Nikita Pavlovic, "Dağın tifağı"da Məşədi Onuc, "Ölü yığıncağı"nda Hacı Naib, "Hacı Qara"da Səfər bəy, "Hacı Qəmbər"də Cəbi, "Oçtaq Eloğlu"da Xəspolad, "Aydın"da Mirzə Cavad, "Xosbəxtlər"də Mirzə Qəranlı, "Aydınlıq"da Zakir, "Küləklər"də Əhməd bəy, "Əliqulu evlənir"də Xəlil, "Nişanlı qız"da Qasım, "Qaçqın Nəbi"də Koxa Məmməd, "Bahar suları"nda Kəfəli Bəşir, "Həyat"da Mirzə Həydrəqulu, "Kəndçi qızı"nda Şəkinkisi, "Türkiyədə" Əşrəf, "Canlı meyit"ə Aleksandröv, "Otel"da Baş senator, "On ikinci gecə"də Feste, "Hamlet"də Gildenstern, "Danıxma, ana"da İsidor Cəkalı, "Şəxsi iş"də General Bərqoyun və başqa rollar ifa edib.

Böyük sənətkar, sevilən adam...

İsmayıl Osmanlı həm də istedadlı kinoaktyor kimi tanınıb. O, "Kəndlilər"də daxili işlər naziri, "Bir məhəlləli iki oğlan"da Mahmud, "O olmasın, bu olsun"da Rza bəy, "Əli dost"da Usta Şirəli, "Yenilməz batalyon"da Yusif, "Mən ki gözəl deyildim"də poçt müdiri, "26-lar"da Şahbazov, "Ulduzlar sonum"da Hacı Zeynalabdin Tağıyev, "Nəsimi"də Nəsimi, "Yeddi oğul istərim"də Kələntər və başqa rollara ekran ömrü verib.

Şux təbiətli, sadə, mehriban, duzlu-məzali söhbətli, şirin və ibrətamiz Şəki təliffənləri özünəməxsus tərzde söyleməyi xoşlayan İsmayıl Osmanlı sevilən adam olub. Çalışıq teatrda gənc aktyorlar ona "İsmayıl dayı" deyər müraciət edib, böyük ehtiramla yanaşıblar. O da gənc hamkarlarından öz qayğısını, məsləhətlərini heç zaman əsirgəməyib.

İstedadı və əməyi yüksək qiymətləndirilən İsmayıl Osmanlı 1940-cı ildə Azərbaycan SSR-nin Əməkdar artisti, Dram Teatrına qəbul olunub. 1929-cu ildə isə başqa bir teatra - Azərbaycan Dövlət Dram Teatrına dəvət edilmiş. Bakıya gəlib. İsmayıl Osmanlının Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının səhnəsində ilk rolu Şəmsəddin Abbasovun "Qələbə" pyesindəki traktorçu Bəhrəm olub.

Ömrünün sonunadək çalışdığı bu teatrdə onun məşhurlaşdıran, tamaşaçı sevgisi, alqışları ilə mükafatlandırılan

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

● Rəssamlarımız

Rənglər insan fəallaşdırır, sakitləşdirir, həyəcanlandırır, üsüdə və ya isidə, ona narahatlıq və ya rahatlıq gətirir. Rənglərə ən yaxın olan, onlarla danışıqlar isə, sözsüz ki, rəssamlardır...

Rəssamların yaratdıqları möhtəşəm əsərlər heç bir sərbəhd tannmır. Bu sənət ciddi təxəyyül, istedad, əmək, səbir və mütaliə tələb edir. Rənglərin diliylə danışan peşəkarlardan biri də Adil Əsədli.

O, 1954-cü ildə Lənkəran şəhərində anadan olub. 1980-ci ildə Ə.Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Məktəbini, 1986-cı ildə isə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Bədi qrafika fakültəsini bitirib. Uzun müddət Lənkəran şəhər Uşaq Rəssamlıq Məktəbinin direktoru işləyib.

Onun rənglər dünyası

İlk sərğisini 1983-cü ildə tələbə iken açıb, on il sonra Lənkərandə fərdi sərğisini keçirib. 1996-cı ildə ikinci, iki il sonra isə fərdi sərğisi təşkil edilmiş.

2012-ci ildə Bakıda "LN Art" rəsm qalereyasında A.Əsədlinin 15-ə yaxın əsəri sənətsevərlərə təqdim edilmiş.

Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının üzvü olan A.Əsədlinin 45 ilə yaxın peşəqoju stajı, müəllim kimi təqdir olunması fəaliyyəti var. Onun çoxlu sayda şagirdi yerli və beynəlxalq sərğilərdə iştirak edərək fəxri fərman, diplom və medal qazanıblar.

2014-cü ildə A.Əsədlinin "Rəngkarlıq və qrafika" adlı kitabı çapdan çıxıb. "Rəsm tədrisi metodikası" adlı başqa bir kitabı Mədəniyyətşünaslıq üzrə Elmi-Metodik Mərkəz tərəfindən dərs vəsaiti kimi çap olunub.

O, həm rəngkar, həm də qrafik kimi tanınır. Rəngkarlıq və qrafik əsərləri Türkiyə, İran, Rusiya, İngiltərə, Fransa, Polşa, Gürcüstan, Yaponiya, Çin, İsrail, Ukrayna və Özbəkistanda şəxsi kolleksiyalarda saxlanılır. 2013-cü ildə Lənkərandə səfərdə olan Yaponiya səfiri Şu Suki Vatanabəyə A.Əsədlinin "Lənkərandə xan evi" əsəri hədiyyə olunub. ABŞ-in Kentucki ştatından olan George Russell isə rəssamın bir neçə tablousunu alaraq vətəninə aparıb.

2014-cü ildə A.Əsədlinin V.Səmədo-va adına sərğ salonunda, 2015-ci ildə isə Lənkəran Dövlət Dram Teatrının foyesində fərdi yaradıcılıq sərğiləri açılıb. Əməkdar incəsənət xadimi, sənətşünaslıq doktoru Ziyadxan Əliyev Adil Əsədlinin uğurlarının oxndan respublikamızın sərhədlərini aşdığını deyir: "Adil mənim tələbəm olub. Sonra bu tələbə-müəllim münasibəti dostluğa çevrilmiş. Onun əsərlərini rəssamlığa böyük bir töhfə kimi qəbul etmək olar. Rəssamın işləri Türkiyə, İran, Rusiya, ABŞ, İngiltərə, Fransa, Polşa, Gürcüstan və başqa ölkələrin vətəndaşlarına məxsus nüfuzlu şəxsi kolleksiyalarda saxlanılır".

Ağəddin BABAYEV,
Lənkəran

Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi

"Sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar üçün sosial reabilitasiya mərkəzlərinin fəaliyyətinin təşkili (Ağcabədi, Ağdam, Ağdaş, Ağstafa, Ağsu, Astara, Balakən, Beyləqan, Bərdə, Biləsuvar, Cəlilabad, Daşkəsən, Füzuli, Gədəbəy, Gəncə, Goranboy, Göyçay, Göygöl, Hacıqabul, Xaçmaz, Xızı, İmişli, İsmayilli, Kürdəmir, Qax, Qazax, Qəbələ, Qobustan, Quba, Qusar, Lerik, Masallı, Mingəçevir, Neftçala, Oğuz, Saatlı, Sabirabad, Salyan, Samux, Siyəzən, Şabran, Şamaxı, Şəki, Şəmkir, Şirvan, Tərtər, Tovuz, Ucar, Yardımlı, Yevlax, Zaqatala, Zərdab şəhər və rayonları üzrə)" adlı

müsabiqə keçirir

Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi "Sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar üçün sosial reabilitasiya mərkəzlərinin fəaliyyətinin təşkili (Ağcabədi, Ağdam, Ağdaş, Ağstafa, Ağsu, Astara, Balakən, Beyləqan, Bərdə, Biləsuvar, Cəlilabad, Daşkəsən, Füzuli, Gədəbəy, Gəncə, Goranboy, Göyçay, Göygöl, Hacıqabul, Xaçmaz, Xızı, İmişli, İsmayilli, Kürdəmir, Qax, Qazax, Qəbələ, Qobustan, Quba, Qusar, Lerik, Masallı, Mingəçevir, Neftçala, Oğuz, Saatlı, Sabirabad, Salyan, Samux, Siyəzən, Şabran, Şamaxı, Şəki, Şəmkir, Şirvan, Tərtər, Tovuz, Ucar, Yardımlı, Yevlax, Zaqatala, Zərdab şəhər və rayonları üzrə)" adlı müsabiqə keçirir.

Müsabiqədə qeyri-hökumət təşkilatları, hüquqi və fiziki şəxslər iştirak edə bilərlər.

İştirak haqqı yoxdur. Maraqlanan təşkilatlar müsabiqənin Əsas şərtlər toplusunu və texniki tapşırığını əldə etmək üçün nazirliyin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinə (ünvan: Nərimanov rayonu, Ziya Bünyadov prospekti, 1965, "Çinar Park" biznes mərkəzi, bina 1) yazılı müraciət edə bilərlər.

Müsabiqədə iştirak edən təşkilatların təklifləri 29 aprel 2022-ci il saat 17:00-dan gec olmayaraq agentliyə təqdim edilməlidir. Gecikdirilmiş təkliflər qəbul olunmayacaqdır.

Müsabiqə 4 may 2022-ci il saat 11:00-da agentliyin inzibati binasında keçiriləcəkdir.

Əlaqə telefonu: (012) 525-41-30 (daxili-5038)

Müsabiqə komissiyası

B İ L D İ R İ Ş

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı üçün dəftərxana mallarının satın alınması ilə bağlı kotirovka sorğusu üzrə Satınalmalar komissiyasının 18 mart 2022-ci il tarixli qərarına əsasən, fərdi sahibkar ETİBAR XƏLİL OĞLU MƏMMƏDSOY qalib elan edilmişdir.

Qalib şəxslə müvafiq satınalma müqaviləsi imzalanmışdır.

Satınalmalar komissiyası

Böhrandan fəlakətə

Qlobal pandemiya və münaqişələr dünyada yoxsulluğu və bərabərsizliyi dərinləşdirir

"Bu il 263 milyon adam yoxsulluqdan əziyyət çəkəcək, 860 milyon insan isə gündəlik 1 dollar 90 sent gəlirlə yaşamaq məcburiyyətində olacaq".

Bu barədə Oxfam və ya Oksford Aclara yardım komitəsi tərəfindən nəşr olunan "Böhrandan fəlakətə" hesabatında bildirilir. Humanitar fəlakət zonaları arasında Şərqi Afrika, Sahel (Afrikada tropik savanna regionu), Yəmən və Suriya var.

Dünyada ilk dəfə yoxsulluq həddinə çatmış insanların sayı Almaniya, Fransa, Böyük Britaniya və İspaniyanın əhalisinin sayına uyğun gəlir.

Yoxsulluğun artmasının əsas səbəbi pandemiya

COVID-19 pandemiyası dünyada yoxsulluğun həddindən artıq artmasına səbəb oldu. Bununla yanaşı, sosial bərabərsizliyin dərinləşməsi, Ukraynada və digər qaynar nöqtələrdə münaqişələrin və müharibələrin yaratdığı orzaq və xammal qiymətlərinin artması da vacib amil sayıla bilər. Sosioloqlar qeyd edirlər ki, orzaq xərclərinin payı artıqca yoxsulluq da dərinləşir. ABS-da vətəndaşların ən yoxsul kateqoriyaları gəlirlərinin 30 faizindən azını qidaya xərcləyir, Peruda bu göstərici 60 faizə çatır, Mozambikdə isə rəqəm daha yüksəkdir.

Beynəlxalq birliyin hesabatına görə, son iki ildə baş verən hadisələr yoxsulluğa qarşı mübarizə üzrə bütün səyləri xeyli geriəyib. Təşkilatın icraçı direktoru Qabriela Buher deyir ki, dünyanın bir qrup güclüsü milyardlarla dollar vəsait toplayıb və onların nəyisə dəyişmək istəyi yoxdur.

Avropada hər dördüncü gənc iş tapa bilmir

Dünyada bərabərsizlik də güclənir. Koronavirus əmək bazarlarında disbalansları daha da artırır. "Caritas" xeyriyyə təşkilatı daha çox insanın yeməyə, mənzillərə və geyimə ehtiyacı olduğunu qeyd edir.

Şirkətin baş katibi Mariya Nayman ümumi rifahla bağlı milli sistemlərimizin kifayət qədər yaxşı olmadığına qənaətinə diqqət yetirir. Onlar işsizlərə, aztəminatlı zəhmətkeşlərə - gəlirləri kifayət qədər yüksək olmayan insanlara pis kömək edirlər. Bu insanlara onların əsas ehtiyacları ödənilir. "Pandemiyadan sonra cəmiyyətin daha yaxşı bərpa edilməsini istəyirik, biz heç kimi geridə qoymamalıyıq. Ona görə də bizə daha güclü sosial müdafiə sistemləri lazımdır", - deyir Nayman vurğulayır.

Avropada minimum əməkhaqqı miqdarı çox fərqlənir. Hər dördüncü gənc iş tapa bilmir. Problemlə ailələrdən olan insanların çoxu ayrı-seçkiliklə üzləşirlər.

Avrostatın məlumatına görə, Aİ-nin hər beşinci sakini yoxsulluq təhlükəsinə üzləşib.

Sosial bərabərsizlik güclənib

Dünyada koronavirus pandemiyası fonunda sosial bərabərsizlik güclənib. 2020-ci ilin yazından etibarən planetin ən zəngin adamlarından onunun ümumi varidatı yeddi yüz milyard dollardan yarım trilyon dollara, yəni iki dəfədən çox artıb.

Hesabata görə, hər gün aclıqdan, gender zorakılığandan və tibbi yardım almaq imkanı olmadan 21 000 nəfər həlak olur.

Qabriela Buherin fikrinə görə, artıq belə davam edə bilməz: "Bu il ərzində insanların əksəriyyətinin pandemiya əziyyəti çəkdiyi zaman milyardların kosmosa necə yollandığını gördük. Bu problemi necə həll etmək olar - zəngin insanların gəlirlərinə mütərəqqi vergitutmanı tətbiq etməklə".

Hazırda planetin ən zəngin insanı "Tesla" və "Space X" şirkətinin təsisçisi İlon Maskdır. Reytingdə ikinci yerdə Amazonun yaradıcısı Jeff Bezos, üçüncü sırada "LVMH" holdinqinin sahibi Bernar Arnodur. Milyardlارın olmasına həm də Mark Zuckerberg ("Facebook") və Bill Qeyts ("Microsoft") daxildir.

Ekspertlər göstərir ki, dünyanın ən zəngin insanların varidatı fond bazarında qiymətlərin artması, müəssisələrin fəaliyyətinin kifayət qədər tənzimlənməməsi, inhisarçılığın güclənməsi və nəzarətsiz özəlləşdirmə ilə bağlıdır.

Rizvan CƏFƏROV, "Azərbaycan"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN"

qəzetinə 2022-ci il üçün
abunə yazılışı kampaniyası davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.

Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Soma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik	124,80 (yüz yirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq	62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
3 aylıq	31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi "Müvafiq qanunvericiliyə əsasən, imtiyazlı kateqoriyadan olan şəxslərə sanatoriya-kurort putyovkalarının (yollayışların) alınması" adlı müsabiqə keçirir

Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi "Müvafiq qanunvericiliyə əsasən, imtiyazlı kateqoriyadan olan şəxslərə sanatoriya-kurort putyovkalarının (yollayışların) alınması" adlı müsabiqə keçirir.

Müsabiqədə qeyri-hökumət təşkilatları, hüquqi və fiziki şəxslər iştirak edə bilərlər. İştirak haqqı yoxdur. Maraqlanan təşkilatlar müsabiqənin Əsas şərtlər toplusunu və texniki tapşırığını əldə etmək üçün nazirliyin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinə (ünvan: Nərimanov rayonu, Ziya Bünyadov prospekti, 1965, "Çinar Park" biznes mərkəzi, bina 1) yazılı müraciət edə bilərlər.

Müsabiqədə iştirak edən təşkilatların təklifləri 28 aprel 2022-ci il saat 17:00-dan gec olmayaraq agentliyə təqdim edilməlidir. Gecikdirilmiş təkliflər qəbul olunmayacaqdır.

Müsabiqə 29 aprel 2022-ci il saat 11:00-da agentliyin inzibati binasında keçiriləcəkdir.

Əlaqə telefonu: (012) 525-41-30 (daxili-5037).

Müsabiqə komissiyası

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Təhlükəsizlik Şurasının katibi Ramil Usubov Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

ƏLİ ƏSGƏROVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Təhlükəsizlik Şurasının katibi Ramil Usubov Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

SABİR KƏRİMOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin üzvləri Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

ƏLİ ABBAS OĞLU ƏSGƏROVUN vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin üzvləri Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

SABİR KƏRİMOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova və komitə üzvləri Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

ƏLİ ƏSGƏROVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Dövlət Statistika Komitəsinin rəhbərliyi və kollektivi Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

SABİR KƏRİMOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bəxtiyar Sadıqov, Bəxtiyar Əliyev, Elman Məmmədov və İmamverdi İsmayilov Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

SABİR KƏRİMOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Mərkəzi Bankın sədrinin birinci müavini Alim Quliyev Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

ƏLİ ƏSGƏROVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Milli Məclis Aparatının Dövlət quruculuğu, inzibati və hərbi qanunvericilik şöbəsinin sədri Hacı Mirhəşim Seyid, Səməd Sultanoğlu, Aqşin Məmmədov, Kəmalə Paşayeva, Sarvan Sadıqov, Tamerlan Şeyxzamanov, Ramin Cəlilov, Sədaqət Bağırova, Ramil Cəfərov, Samir Yusifov, Məhdi Süleymanlı, Fərid İsmayılov, Nəzrin Əliyeva, Mətanət Qəmbərova və Əfsanə Nəsirova Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

ƏLİ ƏSGƏROVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Milli Məclis Aparatının Dövlət quruculuğu, inzibati və hərbi qanunvericilik şöbəsinin sədri Hacı Mirhəşim Seyid, Səməd Sultanoğlu, Aqşin Məmmədov, Kəmalə Paşayeva, Sarvan Sadıqov, Tamerlan Şeyxzamanov, Ramin Cəlilov, Sədaqət Bağırova, Ramil Cəfərov, Samir Yusifov, Məhdi Süleymanlı, Fərid İsmayılov, Nəzrin Əliyeva, Mətanət Qəmbərova və Əfsanə Nəsirova Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

ƏLİ ƏSGƏROVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Milli Məclis Aparatının Dövlət quruculuğu, inzibati və hərbi qanunvericilik şöbəsinin sədri Hacı Mirhəşim Seyid, Səməd Sultanoğlu, Aqşin Məmmədov, Kəmalə Paşayeva, Sarvan Sadıqov, Tamerlan Şeyxzamanov, Ramin Cəlilov, Sədaqət Bağırova, Ramil Cəfərov, Samir Yusifov, Məhdi Süleymanlı, Fərid İsmayılov, Nəzrin Əliyeva, Mətanət Qəmbərova və Əfsanə Nəsirova Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

ƏLİ ƏSGƏROVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Kəçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin rəhbərliyi və kollektivi Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

ƏLİ ƏSGƏROVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Baba Rzayev və "Azərnerji" ASC-nin kollektivi Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

ƏLİ ƏSGƏROVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

AMEA-nın vitse-prezidenti, Milli Məclisin deputatı, akademik İsa Həbibbəyli Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

ƏLİ ƏSGƏROVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasımov və professor-müəllim heyəti Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

SABİR KƏRİMOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasımov və professor-müəllim heyəti Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

ƏLİ ƏSGƏROVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimi İsa Nəcəfov Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

ƏLİ ƏSGƏROVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

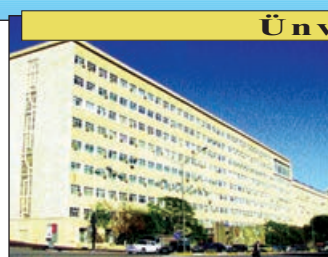
Azərbaycan Respublikası Kəçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin rəhbərliyi və kollektivi Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova qardaşı

ƏLİ ƏSGƏROVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə, 11 mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
539-72-39,
Müasir katib - 539-43-23,
Müasir katib müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman
və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoilustrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin
kompüter mərkəzində
yığılıb sahifələnməsi,
"Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də
çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda
söylənilənlərlə bərabər,
dərəcə üçün göndərilən digər
yazılarda fikirlər də
Azərbaycan dövlətinin
mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əyləmələrə cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik
qəzet

Tiraj 5714
Sifariş 986
Qiyməti 40 qəpik